

Bilag 1 - Læsning i folkeskolen

Indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder

Bilag 1 - Læsning i folkeskolen

Indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder

Spørgeskemaundersøgelse blandt skoleledere og lærere
Niras Konsulenterne

Bilag 1 - Læsning i folkeskolen

© 2005 Danmarks Evalueringsinstitut
Trykt hos Vester Kopi

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:
Danmarks Evalueringsinstitut sætter
komma efter Dansk Sprognævn's
anbefalinger.

Bestilles hos:
Alle boghandler eller på EVA's
hjemmeside www.eva.dk

Kr. 45,- inkl. moms

ISBN 87-7958-243-5

Danmarks Evalueringsinstitut

Evaluering af indsatsen for at fremme elevernes læse- færdigheder i grundskolen

**Spørgeskemaundersøgelser
blandt skoleledere og lærere**

April 2005

NIRAS
KONSULENTERNE

1.	BAGGRUND.....	1
1.1	Fremgangsmåde	2
1.2	Læsevejledning.....	2
2.	SAMMENFATNING	4
3.	INDSAMLING AF VIDEN OG KOMPETENCER.....	11
3.1	Lærernes erfaringer	11
3.2	Ledernes erfaringer.....	17
3.3	Opsummering	23
4.	MÅL, TEST OG EVALUERING	25
4.1	Mål	25
4.1.1	Lærernes erfaringer.....	25
4.1.2	Ledernes erfaringer.....	27
4.2	Test og evaluering	29
4.2.1	Lærernes erfaringer.....	29
4.2.2	Ledernes erfaringer.....	35
4.3	Opsummering	37
5.	SAMSPIL OG SAMMENHÆNGE	39
5.1	Overtagelse af klasser.....	39
5.1.1	Lærernes erfaringer.....	39
5.1.2	Ledernes erfaringer.....	41
5.2	Samarbejde med forældre.....	42
5.2.1	Lærernes erfaringer.....	42
5.2.2	Ledernes erfaringer.....	46
5.3	Lærernes samarbejde med ledelsen.....	48
5.3.1	Lærernes erfaringer.....	48
5.3.2	Ledernes erfaringer.....	51
5.4	Øvrige samarbejdsrelationer.....	54
5.4.1	Lærernes erfaringer.....	54
5.4.2	Ledernes erfaringer.....	59
5.5	Opsummering	63
6.	METODISKE BEMÆRKNINGER	65
6.1	Beskrivelse af respondenterne.....	65
6.1.1	Beskrivelse af lærerne	65
6.1.2	Beskrivelse af lederne.....	66
6.1.3	Beskrivelse af skolerne	67
6.2	Fremgangsmåde	68

6.2.1	Bemærkninger til de multivariate analyser.....	69
6.2.2	Vurdering af fremgangsmåden	70
7.	BILAG	72
7.1	Spørgeskema til ledere	73
7.2	Spørgeskema til lærere	85

1. **BAGGRUND**

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har bedt NIRAS Konsulenterne A/S gennemføre spørgeskemaundersøgelser blandt skoleledere og lærere, der underviser i dansk på folkeskolens 5. klassetrin.

Spørgeskemaundersøgelserne skal fungere som en del af dokumentationen i forbindelse med EVA's evaluering af indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder i grundskolen. Formålet med evalueringen er at afdække og vurdere, hvordan skoler og kommuner i et samspil arbejder med at indsamle, anvende og udvikle viden og erfaringer om elevernes læseindlæring.

I forhold til den samlede evaluering har spørgeskemaundersøgelserne blandt skoleledere og dansklærere til formål dels at afdække lærernes rutiner for at indsamle, anvende og udvikle viden i den fortsatte læseundervisning, dels at undersøge, hvilket fokus skolerne har på læseundervisningen på mellemtrinnet.

EVA har som styringsredskab for undersøgelsen opstillet følgende hypotese:

Ved overgangen til mellemtrinnet skifter skolen fokus på den færdighedsorienterede læsetræning således, at undervisningen og indsatsen i højere grad lever op til elevernes behov og forudsætninger på indskoling end på mellemtrinnet.

Dette har betydning for om eleverne opnår tilstrækkelige læsekompetencer til at klare sig i deres senere liv, og kan aflæses både i praksis på mellemtrinnet og ved et ændret fokus fra indskoling til mellemtrin i forhold til især:

- Arbejdet med trinmål
- Anvendelsen af den løbende evaluering, og herunder også læseprøver/test
- Opfølgning på den løbende evaluering
- Videnspraksis forstået som arbejdet med både indsamling, anvendelse og udvikling af viden
- Ledelsens opmærksomhed
- Forældrenes interesse

1.1 **Fremgangsmåde**

Spørgeskemaundersøgelserne er gennemført blandt en stikprøve på 1.000 skoleledere og 1.000 dansklærere på 1.000 folkeskoler. De 1.000 folkeskoler er tilfældigt udtrukket på baggrund af et nettoudtag på i alt 1.582 folkeskoler.

Nettoudtaget på 1.582 er fremkommet ved at udelukke rene 10. klassecentre og folkeskoler, der tidligere har deltaget i selvevalueringer i forbindelse med EVA's evalueringer, fra bruttoudtaget af landets samtlige folkeskoler.

Til hver af de udtrukne skoler er sendt to spørgeskemaer. Ét spørgeskema, der henvender sig til skolelederen, og ét spørgeskema, der henvender sig til en dansklærer på 5. klassetrin. De to spørgeskemaer var målrettet til de to respondentgrupper, men indeholdte også enkelte enslydende spørgsmål.

Det er skoleledelsen på de enkelte skoler, der efter anvisninger fra NIRAS Konsulenterne A/S har varetaget udvælgelsen og fordelingen af spørgeskemaer til én dansklærer på hver skole.

Foruden selv at skulle deltage i undersøgelsen, har hver leder således skullet udpege én dansklærer på skolen til undersøgelsen. Kriteriet for udvælgelsen af dansklæreren var blandt andet, at vedkommende skulle undervise i dansk på folkeskolens 5. klassetrin.

Lærerne blev i spørgeskemaet instrueret i besvarelse af spørgeskemaet og blev bedt om at tage udgangspunkt i den 5. klasse, som de på besvarestidspunktet underviste i dansk. Dataindsamlingen er foregået i januar og februar 2005.

Der er indkommet besvarelser fra i alt 731 skoleledere og 631 lærere. Disse besvarelser udgør datagrundlaget for denne rapport.

En nærmere redegørelse for metoden kan findes i kapitel 6.

1.2 **Læsevejledning**

I kapitel 2 følger en sammenfatning af undersøgelsens resultater.

I kapitel 3 belyses indsamling af viden og kompetencer i relation til indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder.

Kapitel 4 undersøger elementer i relation til test, mål og evaluering af elevernes læsefærdigheder.

Kapitel 5 undersøger samspil og sammenhænge i forbindelse med indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder. Herunder erfaringer i forbindelse med

overtagelse af klasser, samarbejdet med forældre, lærernes samarbejde med ledelsen og skolernes samarbejde med øvrige samarbejdsparter.

Rapporten afsluttes i kapitel 6 med en nærmere redegørelse for metoden i forbindelse med undersøgelsen.

2. SAMMENFATNING

Formålet med spørgeskemaundersøgelserne blandt skoleledere og dansklærere har været dels at undersøge, hvilket fokus skolerne har på læseundervisningen på mellemtrinnet, dels at afdække lærernes rutiner for at indsamle, anvende og udvikle viden i den fortsatte læseundervisning.

I det følgende fremhæves udvalgte resultater fra analyserne gennemført på baggrund af spørgeskemaundersøgelserne. Datagrundlaget består af besvarelser fra i alt 731 skoleledere og 631 lærere.

Indsamling af viden og kompetencer

De oftest anvendte eksterne kilder i forhold til tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af læseundervisning er ifølge lærerne: vejledninger til bogligt materiale (97%), vejledninger fra Undervisningsministeriet (91%) og forskning om læsning præsenteret i tidsskrifter og bøger (89%). Lidt under halvdelen (45%) af de adspurgte lærere anvender nationale og internationale undersøgelser som fx DANLÆS, NORDLÆS og PISA.

I forhold til valg af evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder og valg af læsemetode viser undersøgelsen endvidere, at lærernes egne erfaringer og gode ideer fra kolleger spiller en meget væsentlig rolle for stort set samtlige lærere. Samtlige lærere betegner egne erfaringer i forhold til valg af læsemetoder som vigtige eller meget vigtige, mens 99% nævner det i forhold til valg af evalueringsmåde. 96% af lærerne betegner ideer fra kolleger som vigtige eller meget vigtige i forhold til valg af både evalueringsmåde og læsemetode.

Specifikt i forhold til valg af læsemetoder betragtes elevernes forudsætninger også af stort set samtlige lærere (99%) som vigtige eller meget vigtige. I forhold til evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder peger lærerne endvidere på undervisningsmaterialer (90%) og forskning om læsning (87%) som vigtige eller meget vigtige.

Faghæftet for dansk spiller også en væsentlig rolle i forhold til valg af evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder, idet 90%

betegner det som vigtigt eller meget vigtigt. Det samme gør sig gældende i forhold til valg af læsemetode, hvor 91% betragter det som vigtigt eller meget vigtigt. Krav og retningslinjer fra kommunen betragtes af halvdelen af lærerne som vigtige eller meget vigtige.

Ovenstående billede blandt lærerne bekræftes af lederne, idet stort set samtlige ledere (99%) i undersøgelsen peger på erfaringsdeling som den vigtigste kilde til udvikling af lærernes viden om læseundervisning. Tilsvarende peger et flertal af ledere på vejledninger til boglige materialer (89%), forskning om læsning præsenteret i tidsskrifter (87%) og bøger samt vejledninger fra Undervisningsministeriet (81%) som væsentlige kilder.

I forhold til både søgning og tildeling af kurser og uddannelser giver fire ud af ti lærere (40%-43%) udtryk for, at de oplever, at fokus er større på indskolingen end på mellemtrinnet. Dette billede bekræftes i et vist omfang af lederne, hvor omkring tre ud af ti (28%-38%) giver udtryk for samme oplevelse, hvad angår søgning og tildeling af kurser og uddannelse. Flertallet hos både lederne og lærerne oplever dog ikke forskelle i fokus.

Mål, test og evaluering

I forhold til arbejdet med mål for læsning viser undersøgelsen, at det ifølge 86% af lærerne i nogen eller høj grad er blevet evalueret, om eleverne har nået trinmålene efter 4. klasse.

60% af lærerne udarbejder *ikke* skriftlige mål for den enkelte elev vedrørende læsning, mens 40% udarbejder sådanne skriftlige mål

Blandt de lærere, der udarbejder skriftlige mål, viser undersøgelsen, at målene fortrinsvist bliver justeret som følge af ønsker fra eleven fremsat under lærer-elevsamtalen (93%) eller som følge af skole-hjem samtaler (92%). 89% af lærerne svarer, at målene bliver justeret som følge af elevernes resultater fra læseprøver.

Ifølge lederne har 47% af skolerne egne mål for læsning i indskolingen, mens 36% og 19% af skolerne har egne mål for læsning på henholdsvis mellemtrinnet og i udskolingen.

I forhold til test og evalueringer viser undersøgelsen, at 82% af lærerne evaluerer elevernes læsefærdigheder gennem prøver. Blandt lærere, der evaluerer elevernes læsefærdigheder gennem prøver, anvender 97% af lærerne standardiserede læseprøver. 21% anvender prøver fra Undervisningsministeriet, mens 8% anvender prøver udarbejdet på skolen.

Blandt lærere, der evaluerer elevernes læsefærdigheder gennem prøver, svarer 86%, at de i nogen eller høj grad bruger deres viden fra læseprøverne til at ændre tilrettelæggelsen af deres undervisning. 84% af lærerne bruger i nogen eller høj grad den viden, de har fået fra læseprøverne, til at ændre gennemførelsen af undervisningen, mens 76% i nogen eller høj grad bruger erfaringerne fra læseprøverne til at ændre deres evaluering af undervisningen.

I forhold til arbejds måder i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder viser undersøgelsen, at lærerne især anvender *lærer-elevsamtaler* (96%) eller *skole-hjemsamtaler* med deltagelse af eleverne (96%) i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder. 81% anvender individuelle elevmål/elevplaner.

Omkring halvdelen (49%) af lærerne oplever, at der er størst fokus på brugen af læseprøver på indskolingen, mens den anden halvdel (48%) oplever, at fokus på læseprøver er det samme i indskolingen i forhold til på mellemtrinnet. De sidste 3% af lærerne oplever, at fokus er størst på brugen af læseprøver på mellemtrinnet.

64% af lærerne oplever, at der i indskolingen og på mellemtrinnet er samme fokus på løbende evaluering generelt. 33% af lærerne oplever, at løbende evaluering generelt har størst fokus i indskolingen i forhold til på mellemtrinnet.

Blandt lederne oplever 57%, at fokus på brug af læseprøver er det samme på mellemtrinnet i forhold til i indskolingen. 41% oplever, at fokus på læseprøver er størst i indskolingen.

76% af lederne oplever, at fokus på løbende evaluering generelt er det samme på mellemtrinnet i forhold til i indskolingen. 21% oplever, at fokus på løbende evaluering generelt er størst i indskolingen.

Samspil og sammenhænge

Over halvdelen (52%) af lærerne har haft klassen fra 1. klasse. De resterende lærere (48%), der har overtaget klassen senere, svarer, at de især har fået viden om elevernes læsefærdigheder via deres egen vurdering af elevernes færdigheder.

Således svarer 89% af lærerne, at de i nogen eller høj grad fik denne viden om den klasse, de overtog, fra deres egen vurdering af elevernes færdigheder. Herefter får lærerne denne viden via den tidligere dansklærer (72%) eller via resultater fra læseprøver (72%).

83% af lærerne svarer, at viden om elevernes læsefærdigheder havde nogen eller stor betydning for deres pædagogiske praksis.

I forhold til overtagelse af klasser viser undersøgelsen endvidere, at der ifølge lederne på 92% af skolerne er faste procedurer for overdragelse af klasser fra børnehaveklasse til indskoling. På 56% af skolerne er der faste procedurer for overdragelse af klasser fra indskoling til mellemtrin. Endelig er der faste procedurer for overdragelse af klasser fra mellemtrinnet til udskoling på 62% af skolerne.

Undersøgelsen viser videre i forhold til samarbejdet på skolen, at teammøder og fagudvalg af lederne betragtes som de vigtigste samarbejdsfora på skolen.

I forhold til samarbejdet med forældrene svarer 96% af lærerne, at de i nogen eller høj grad inddrager forældrene i arbejdet med elevernes læsefærdigheder. Undersøgelsen viser endvidere, at lærerne især inddrager forældrene i arbejdet med elevernes læsefærdigheder ved forældremøderne, hvor forældrenes rolle bliver drøftet.

På 59% af skolerne er der fælles beslutninger om, hvordan forældrene informeres om deres børns læsefærdigheder. Ifølge lederne udviser forældrene i nogen eller høj grad interesse for elevernes læsefærdigheder i henholdsvis indskolingen (100%) og på mellemtrinnet (95%). Det skal dog bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'i høj grad' er væsentligt større for indskolingen, hvor 73% svarer dette i forhold til 41% på mellemtrinnet.

I forhold til samarbejdet mellem lærere og ledere oplever 49% af lærerne, at skoleledelsen i nogen eller høj grad følger med i lærernes arbejde med læsning. 51% af lærerne vurderer, at ledelsen i ringe grad eller slet ikke følger med i deres arbejde med læsning.

79% af de lærere, der oplever, at skolelederne følger med i deres arbejde med læsning, vurderer, at skoleledelsen i nogen eller høj grad følger med i deres arbejde ved at læse årsplaner. 59% af lærerne vurderer, at dette i nogen eller høj grad sker gennem teamsamtaler.

59% af samtlige lærere mener, at det er mindre vigtigt eller ikke vigtigt, at skolelederne følger deres arbejde med læsning. 32% af lærerne vurderer, at det er vigtigt, mens 9% mener, det er meget vigtigt.

Til sammenligning svarer 97% af lederne, at de i nogen eller høj grad følger lærernes arbejde med resultaterne af læseprøver i indskolingen, mens 89% af lederne svarer, at de i nogen eller høj grad følger dette arbejde på mellemtrinnet.

Det skal bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'i høj grad' er væsentligt større for indskoling, hvor 61% svarer dette i forhold til 39% på mellemtrinnet.

96% af lederne vurderer, at det er vigtigt eller meget vigtigt, at ledelsen følger lærerne i deres arbejde med resultaterne af læseprøver i indskoling. 93% af lederne vurderer, at det er vigtigt eller meget vigtigt, at ledelsen følger dette arbejde på mellemtrinnet. Det skal dog bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'meget vigtigt' er større for indskoling, hvor 52% svarer dette i forhold til 42% på mellemtrinnet.

63% af lederne deltager i møder på kommunalt niveau, hvor udvikling af læsefærdigheder bliver drøftet.

Hypoteser

NIRAS Konsulenterne er af EVA blevet bedt om at vurdere, i hvilket omfang undersøgelsen be- eller afkræfter den tidligere nævnte hypotese (jf. kapitel 1).

I forhold til hypotesen indikerer undersøgelsen, at der ved overgangen til mellemtrinnet er en tendens til, at skolen skifter fokus på den færdighedsorienterede læsetræning, og at undervisningen og indsatsen dermed i højere grad lever op til elevernes behov og forudsætninger på indskoling end på mellemtrinnet. Samtidig bør det understreges, at en stor del af lederne og lærerne vurderer, at dette fokus er det samme på indskoling og mellemtrinnet. Hvor dette ikke er tilfældet, er den klare tendens dog, at fokus er størst på indskoling.

Dette kommer bl.a. til udtryk ved, at både ledere og lærere vurderer, at søgningen efter og tildelingen af kurser om læsning er større i indskoling end på mellemtrinnet, og ved, at lederne vurderer, at det i højere grad er et indsatsområde for ledelsen at styrke lærernes mulighed for videndeling om læsefærdigheder i indskoling sammenlignet med mellemtrinnet.

I forhold til trinmålene for dansk viser undersøgelsen, at den overvejende del af lærerne (91%) vurderer, at de prioriterer læsetræningen på mellemtrinnet passende.

I forhold til praksis i forbindelse med anvendelse af læseprøver viser undersøgelsen, at ca. halvdelen (49%) af lærerne vurderer, at fokus på læseprøver er størst i indskoling. En tilsvarende andel (48%) oplever, at fokus på læseprøver er det samme i indskoling som på mellemtrinnet.

I forhold til fokus på den løbende evaluering vurderer tre ud af fire ledere (76%), at fokus er det samme på mellemtrinnet i forhold til i indskolingen. 21% oplever, at fokus på løbende evaluering generelt er størst i indskolingen.

I forhold til videnspraksis forstået som arbejdet med indsamling, anvendelse og udvikling af viden viser undersøgelsen, at der på 29% af skolerne udelukkende i indskolingen inden for de seneste fem år har været forsøgs- og udviklingsarbejde, hvor læsning har indgået som et væsentligt element. På 25% af skolerne har der været forsøgs- og udviklingsarbejde om læsning på både mellemtrinnet og i indskolingen. 43% af skolerne har ikke haft et sådant forsøgs- og udviklingsarbejde. 72% af lederne vurderer, at forsøgs- og udviklingsarbejdet i høj grad har haft varig betydning for skolens undervisning i indskolingen, mens 43% vurderer, at dette er tilfældet på mellemtrinnet.

91% og 87% af lederne svarer, at det i nogen eller høj grad er et indsatsområde for ledelsen at styrke lærernes mulighed for videndeling i henholdsvis *indskolingen* og på *mellemtrinnet*. Det skal dog bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'i høj grad', er væsentligt større for indskolingen, hvor 51% svarer dette i forhold til 39% på mellemtrinnet.

I forhold til ledernes opmærksomhed indikerer undersøgelsen, at lederne i højere grad følger lærerne i deres arbejde med resultaterne af læseprøverne i indskolingen sammenlignet med på mellemtrinnet.

Således svarer 97% af lederne, at de i nogen eller høj grad følger lærernes arbejde med resultaterne af læseprøver i indskolingen, mens 89% af lederne svarer, at de i nogen eller høj grad følger dette arbejde på mellemtrinnet. Det skal bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'i høj grad', er væsentligt større for indskolingen, hvor 61% svarer dette i forhold til 39% på mellemtrinnet.

I forlængelse heraf vurderer 29% af lederne, at ledelsens aktive deltagelse i forbindelse med arbejdet med læsefærdigheder er det samme i indskolingen og på mellemtrinnet. 70% af lederne vurderer, at ledelsens aktive deltagelse er den samme i indskolingen og på mellemtrinnet.

I forhold til samarbejdet med forældrene viser undersøgelsen, at 70% af lærerne vurderer, at fokus på samarbejdet med forældrene er det samme på mellemtrinnet og i indskolingen. 29% oplever, at fokus på samarbejdet med forældrene er størst i indskolingen. Billedet bekræftes af lederne, hvor 68% mener, at fokus på samarbejdet med forældrene er det samme på mellemtrinnet og i indskolingen, mens 31% oplever størst fokus på indskolingen.

Hvad angår forældrenes interesse for læseundervisningen, viser undersøgelsen, at 73% af lederne vurderer, at forældrene i høj grad viser interesse for elevernes læsefærdigheder i indskoling. Den tilsvarende andel på mellemtrinnet er 41%.

3. INDSAMLING AF VIDEN OG KOMPETENCER

I dette kapitel rettes fokus mod indsamlingen og anvendelsen af viden om læseundervisning. Et andet fokuspunkt er mulighederne for kompetenceudvikling for lærerne i forhold til læseundervisning.

3.1 Lærernes erfaringer

Lærerne er blevet bedt om at angive, fra hvilke kilder de henter viden om læseundervisning i forbindelse med deres undervisning. Lærernes svar fremgår af tabel 3-1.

Tabel 3-1 Har du i din tilrettelæggelse, gennemførelse eller evaluering af din undervisning anvendt viden om læseundervisning fra...

	Ja	Nej	I alt
... nationale og internationale undersøgelser (fx DANLÆS, NORDLÆS, PISA mv.)? (n=532)	45%	55%	100%
... anden forskning om læsning fra tidsskrifter og bøger? (n=584)	89%	11%	100%
... vejledninger til boglige materialer? (n=615)	97%	3%	100%
... vejledninger fra Undervisningsministeriet? (n=601)	91%	9%	100%
... nationale indsatsområder og udviklingsprogrammer? (n=466)	40%	60%	100%
... andre eksterne kilder? (n=311)	32%	68%	100%

Af tabellen fremgår, at 97% af lærerne anvender *vejledninger til boglige materialer*. Som de hyppigst anvendte kilder følger herefter i sorteret rækkefølge:

- Vejledninger fra Undervisningsministeriet (91%)
- Anden forskning om læsning fra tidsskrifter og bøger (89%)
- National og internationale undersøgelser (fx DANLÆS, NORDLÆS, PISA mv.) (45%)

40% af lærerne anvender viden om læseundervisning fra *nationale indsatsområder og udviklingsprogrammer*, mens 32% angiver, at de anvender viden om læseundervisning fra *andre eksterne kilder*.

En nærmere analyse¹ viser, at lærernes *anciennitet* har indflydelse på, om de anvender nationale og internationale undersøgelser i deres tilrettelæggelse, gennemførelse eller evaluering af undervisningen. Således anvender 29% af lærerne med 0-5 års anciennitet viden om læseundervisning fra nationale og internationale undersøgelser i deres tilrettelæggelse, gennemførelse eller evaluering af undervisningen, mens dette er tilfældet for 59% af lærerne med 30 eller flere års anciennitet.

Lærerne er i forlængelse af tabel 3-1 blevet spurgt om, i hvilken grad den viden om læsefærdigheder, de har tilegnet sig, har givet anledning til ændring i deres undervisning.

Tabel 3-2 I hvilken grad har den viden, du har fået om læseundervisning gennem førnævnte kilder givet anledning til en ændring i din...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
... tilrettelæggelse af undervisningen? (n=593)	1%	11%	68%	20%	100%
... gennemførelse af undervisningen? (n=594)	2%	14%	68%	16%	100%
... evaluering af undervisningen? (n=591)	3%	17%	61%	19%	100%

Af tabel 3-2 fremgår, at 88% af lærerne vurderer, at den viden, de har tilegnet sig om læseundervisning, i nogen eller høj grad har givet anledning til, at de har ændret deres *tilrettelæggelse af undervisningen*.

Næsten lige så mange (84%) svarer, at denne viden i nogen eller høj grad har haft indflydelse på *gennemførelsen af undervisningen*.

80% af lærerne vurderer, at den tilegnede viden om læseundervisning gennem førnævnte kilder i nogen eller høj grad har givet anledning til ændring af deres *evaluering af undervisningen*.

En nærmere analyse viser, at de lærere, der har været på kursus om læsning inden for de seneste tre år, i højere grad end de, der ikke har været på kursus, har anvendt den viden, de har tilegnet sig om læsefærdigheder, til at ændre både deres *tilrettelæggelse*, *gennemførelse* og *evaluering* af undervisningen.

¹ Analyserne er foretaget via multivariate analyser, der har gjort det muligt at kontrollere for alle relevante tredje variable samtidigt og afsløre eventuelle spuriøse (falske) sammenhænge. Teknisk er analyserne foretaget via GLM (Generalized Linear Models) i SPSS. Kun signifikante sammenhænge er kommenteret i rapporten. For en nærmere redegørelse og en gennemgang af de anvendte baggrundsvARIABLE henvises til kapitel 6.

Således svarer 91% af de lærere, der har været på kursus, at de har brugt kilderne til viden om læsefærdigheder til at ændre *tilrettelæggelsen af deres undervisning*, mens dette er tilfældet for 84% af de, der ikke har været på kursus om læsning.

88% af de lærere, der har været på kursus, svarer, at de har brugt kilderne til viden om læsefærdigheder til at ændre *gennemførelsen af undervisningen*, mens dette er tilfældet for 77% af de lærere, der ikke har været på kursus om læsning. Endelig svarer 85% af de lærere, der har været på kursus om læsning, at de har brugt kilderne til viden om læsning til at ændre på *evaluering af undervisningen*, mens dette er tilfældet for 73% af de lærere, der ikke har været på kursus om læsning.

I forlængelse af spørgsmålet om viden og evaluering af undervisningen er lærerne blevet spurgt om, hvor vigtige en række inspirationskilder er for deres valg af evalueringsmåde i forbindelse med den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder. Lærernes svar fremgår af tabel 3-3.

Tabel 3-3 Hvor vigtige er følgende inspirationskilder for dit valg af evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder?

	Ikke vigtig	Mindre vigtig	Vigtig	Meget vigtig	I alt
Ny viden indsamlet gennem nationale og internationale undersøgelser (n=555)	11%	45%	38%	6%	100%
Forskning om læsning (n=591)	2%	11%	55%	32%	100%
Undervisningsmaterialer (n=604)	1%	9%	45%	45%	100%
Temahæfter og inspirationsmaterialer (n=584)	2%	14%	51%	33%	100%
Faghæftet for dansk (n=610)	1%	9%	44%	46%	100%
Ideer fra kolleger (n=609)	0%	4%	40%	56%	100%
Ideer fra ressourcepersoner i kommunen (n=454)	9%	26%	36%	29%	100%
Krav og retningslinjer fra ledelsen på skolen (n=533)	6%	28%	48%	18%	100%
Krav og retningslinjer fra kommunen (n=529)	8%	36%	43%	13%	100%
Egne erfaringer (n=603)	0%	1%	28%	71%	100%

Af tabel 3-3 fremgår det, at lærerne vurderer, at deres *egne erfaringer* er den vigtigste inspirationskilde for deres valg af evalueringsmåde i forbindelse med den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder. Således svarer stort set alle lærere (99%), at deres egne erfaringer er en vigtig eller meget vigtig inspira-

tionskilde for valget af evalueringsmåde. Sorteret efter de inspirationskilder, lærerne svarer, er vigtige eller meget vigtige, følger herefter:

- Ideer fra kolleger (96%)
- Faghæftet fra dansk (90%)
- Undervisningsmaterialer (90%)
- Forskning om læsning (87%)

Lærerne vurderer, at kommunen er en mindre vigtig inspirationskilde end ovenstående kilder. Mere konkret svarer 65% af lærerne, at *ideer fra ressourcepersoner i kommunen* er en vigtig eller meget vigtig inspirationskilde, mens 56% svarer, at *krav og retningslinjer fra kommunen* er en vigtig eller meget vigtig inspirationskilde for valget af evalueringsmåde i forbindelse med den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

66% af lærerne vurderer, at *krav og retningslinjer fra ledelsen på skolen* er en vigtig eller meget vigtig inspirationskilde for valget af evalueringsmåde i forbindelse med den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

Som det fremgår, er beregningsgrundlaget for spørgsmålene om *ideer fra ressourcepersoner i kommunen*, *krav og retningslinjer fra kommunen* og *krav og retningslinjer fra ledelsen på skolen* noget lavere end de øvrige. Det skyldes, at en større andel af lærere har benyttet svarkategorien ”ikke relevant”. Disse svar er udeladt af beregningsgrundlaget.

I alt har 177 (28%) ud af 631 lærere i undersøgelsen svaret ”ikke relevant” på spørgsmålet om, hvor vigtige *ideer fra ressourcepersoner i kommunen* er for deres valg af evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

Yderligere har 98 (16%) ud af 631 lærere i undersøgelsen svaret ”ikke relevant” på spørgsmålet om, hvor vigtige *krav og retningslinjer fra ledelsen på skolen* er for deres valg af evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

Endelig har 102 (16%) ud af 631 lærere i undersøgelsen svaret ”ikke relevant” på spørgsmålet om, hvor vigtige *krav og retningslinjer fra kommunen* er for deres valg af evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

En forklaring på de forholdsvis høje andele, der har svaret ”ikke relevant”, kan være, at lærerne oplever, at de nævnte inspirationskilder ikke er til rådighed.

En nærmere analyse viser endvidere, at de lærere, der har deltaget i kurser om læsning inden for de seneste tre år, i højere grad end lærere, der ikke har deltaget i sådanne kurser, mener, at *ny viden indsamlet gennem nationale og internationale undersøgelser* er vigtige inspirationskilder for deres valg af evalueringsmåde. 50% af de lærere, der har været på kursus om læsning, mod 30% af de lærere, der ikke har været på et sådant kursus, mener, at viden fra nationale og internationale undersøgelser er vigtig eller meget vigtig for deres valg af evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

En videre analyse viser, at der er en sammenhæng mellem lærernes anciennitet og omfanget af kursusdeltagelse om læsning indenfor de seneste tre år. Jo højere lærernes anciennitet er – jo større sandsynlighed for kursusdeltagelse. Som eksempel kan nævnes, at 78% af lærere med 31 til 48 års anciennitet har været på kursus om læsning inden for de seneste tre år, mens dette er gældende for 52% af lærerne med 0-5 års anciennitet.

Lærerne er blevet bedt om at forholde sig til, hvor vigtige en række forskellige kilder er i forbindelse med deres valg af læsemetode i undervisningen. Lærernes svar fremgår af tabel 3-4.

Tabel 3-4 Hvor vigtig er følgende, når du skal vælge læsemetoder i din undervisning?

	Ikke vigtig	Mindre vigtig	Vigtig	Meget vigtig	I alt
Forskning om læseundervisning (n=594)	2%	20%	57%	21%	100%
Litteratur og inspirationsmaterialer om læseundervisning (n=616)	1%	10%	53%	36%	100%
Ideer fra kolleger (n=614)	0%	4%	47%	49%	100%
Ideer fra ressourcepersoner i kommunen (n=466)	11%	30%	35%	24%	100%
Krav og retningslinjer fra skoleledelsen (n=529)	11%	38%	41%	10%	100%
Krav og retningslinjer fra kommunen (n=520)	12%	41%	38%	9%	100%
Forældres ønsker (n=601)	4%	24%	56%	16%	100%
Egne erfaringer og ideer (n=618)	0%	0%	25%	75%	100%
Faghæftet for dansk (n=615)	0%	9%	47%	44%	100%
Elevernes forudsætninger (n=615)	0%	1%	9%	90%	100%

Som det fremgår af tabel 3-4, svarer lærerne igen, at deres *egne erfaringer og ideer* (100%) er den vigtigste kilde, når de skal vælge læsemetode i deres undervisning.

Sorteret efter de kilder, lærerne angiver, er vigtige eller meget vigtige i forhold til deres valg af læsemetoder, følger herefter:

- Elevernes forudsætninger (99%)
- Ideer fra kolleger (96%)
- Faghæftet for dansk (91%)
- Litteratur og inspirationsmaterialer om læseundervisning (89%)

Krav og retningslinjer fra *kommunen* eller *skoleledelsen* er de kilder, som lærerne i mindst grad vurderer, er vigtige for deres valg af læsemetoder i undervisningen. Konkret svarer 47% og 51% af lærerne, at henholdsvis kommunen og skoleledelsen er en vigtig eller meget vigtig kilde i forbindelse med valg af læsemetode.

Som det fremgår, er beregningsgrundlaget for spørgsmålene om *ideer fra ressourcepersoner i kommunen*, *krav og retningslinjer fra kommunen* og *krav og retningslinjer fra ledelsen på skolen* igen noget lavere end de øvrige.

165 (26%) ud af 631 lærere i undersøgelsen har svaret ”ikke relevant” på spørgsmålet om, hvor vigtige *ideer fra ressourcepersoner i kommunen* er for deres valg af læsemetode i undervisningen.

Yderligere har 102 (16%) ud af 631 lærere i undersøgelsen svaret ”ikke relevant” på spørgsmålet om, hvor vigtige *krav og retningslinjer fra ledelsen på skolen* er for deres valg af læsemetode i undervisningen.

Endelig har 111 (18%) ud af 631 lærere i undersøgelsen svaret ”ikke relevant” på spørgsmålet om, hvor vigtige *krav og retningslinjer fra kommunen* er for deres valg af læsemetode i undervisningen.

En nærmere analyse viser, at lærernes køn har signifikant indflydelse på, hvor vigtig de vurderer, at *forskning om læseundervisning* er, når de skal vælge læsemetoder i deres undervisning. Således svarer 55% af mændene mod 85% af kvinderne, at forskning om læseundervisning er vigtig eller meget vigtig for deres valg af læsemetoder.

Lærerne er blevet stillet to spørgsmål angående fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling i relation til kurser og efteruddannelse.

Tabel 3-5 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående...

	Størst i indskoling	Det samme	Størst på mellemtrin	I alt
... søgning af kurser og efteruddannelse? (n=595)	43%	55%	2%	100%
... tildeling af kurser og efteruddannelse? (n=585)	40%	58%	2%	100%

Som det fremgår af tabel 3-5, vurderer mere end halvdelen af lærerne (55-58%), at fokus på både *søgning* og *tildeling* af kurser og efteruddannelse er det samme i indskoling og på mellemtrinnet.

43% af lærerne vurderer, at *søgning* af kurser og efteruddannelse er størst i indskoling, mens 40% vurderer, at *tildelingen* af kurser og efteruddannelse er størst i indskoling.

3.2 Ledernes erfaringer

Lederne er blevet bedt om at angive, hvor vigtige en række kilder er i forbindelse med udvikling af lærernes viden om læsning på mellemtrinnet. Ledernes svar fremgår af tabel 3-6.

Tabel 3-6 Hvor vigtig vurderer du, at nedenstående kilder er for udvikling af lærernes viden om læsning på mellemtrinnet...

	Ikke vigtig	Mindre vigtig	Vigtig	Meget vigtig	I alt
... nationale og internationale undersøgelser (fx DANLÆS, NORDLÆS, PISA mv.)? (n=716)	7%	41%	46%	6%	100%
... anden forskning om læsning fra tidsskrifter og bøger? (n=717)	0%	13%	67%	20%	100%
... vejledninger til boglige materialer? (n=716)	0%	11%	64%	25%	100%
... vejledninger fra Undervisningsministeriet? (n=719)	2%	17%	60%	21%	100%
... nationale indsatsområder og udviklingsprogrammer? (n=714)	2%	24%	57%	17%	100%
... andre eksterne kilder? (n=681)	5%	51%	40%	4%	100%
... erfaringsdeling i kommunen? (n=716)	1%	11%	49%	39%	100%
... erfaringsdeling på skolen? (n=722)	0%	1%	18%	81%	100%
... andet? (n=384)	21%	46%	22%	11%	100%

Af tabel 3-6 fremgår, at erfaringsdeling på skolen er den kilde, lederne mener, er vigtigst for udvikling af lærernes viden om læsning på mellemtrinnet. Stort set alle ledere (99%) svarer, at denne kilde er vigtig eller meget vigtig.

Sorteret efter hvilke kilder lederne vurderer, er vigtige eller meget vigtige, følger herefter:

- vejledninger til boglige materialer (89%)
- erfaringsdeling i kommunen (88%)
- anden forskning om læsning fra tidsskrifter og bøger (87%)
- vejledninger fra Undervisningsministeriet (81%)

Den konkrete kilde, som lederne vurderer, er mindst vigtig for udvikling af lærernes viden om læsning på mellemtrinnet, er *nationale og internationale undersøgelser som f.eks. DANLÆS, NORDLÆS, PISA*. 52% af lederne svarer, at denne kilde er vigtig eller meget vigtig.

Undersøgelsen viser, at der er overensstemmelse mellem lærernes og ledernes vurderinger af de eksterne kilder, idet begge grupper peger på erfaringsdeling på skolen som den vigtigste kilde. Tilsvarende peger begge grupper ligeledes på vejledninger til boglige materialer, forskning om læsning præsenteret i tidsskrifter og bøger samt vejledninger fra Undervisningsministeriet som værende væsentlige kilder.

Tabel 3-7 viser fordelingen for spørgsmålet angående, i hvilken grad lederne vurderer, at en række kilder påvirker arbejdet med læseprøver på mellemtrinnet.

Tabel 3-7 I hvilken grad vurderer du, at følgende kilder påvirker jeres arbejde med læseprøver på mellemtrinnet?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
Undervisningsministeriet (n=653)	5%	21%	52%	22%	100%
Medierne (n=654)	9%	43%	44%	4%	100%
Forskning (n=655)	2%	15%	58%	25%	100%
Kommunen (n=654)	3%	16%	42%	39%	100%
Andre skoler (n=651)	5%	38%	49%	8%	100%
Forældrene (n=650)	3%	29%	56%	12%	100%
Andre (n=448)	18%	44%	27%	11%	100%

Spørgsmålet er besvaret af ledere på de skoler, der evaluerer elevernes læsefærdigheder gennem læseprøver. Af tabel 3-7 fremgår, at *forskning* er den kilde, som lederne i højst grad vurderer, påvirker arbejdet med læseprøver på mellemtrinnet. 83% af lederne vurderer, at dette i nogen eller høj grad er tilfældet.

Som de kilder, lederne herefter vurderer, i højst grad påvirker arbejdet med læseprøver på mellemtrinnet, følger:

- Kommunen (81%)
- Undervisningsministeriet (74%)
- Forældrene (68%)
- Andre skoler (57%)

48% af lederne vurderer, at *medierne* i nogen eller høj grad påvirker arbejdet med læseprøver på mellemtrinnet. Dermed er det den kilde, som lederne i ringest grad vurderer, påvirker arbejdet med læseprøver på mellemtrinnet.

Det kan på grund af spørgsmålenes forskellige formuleringer være vanskeligt at sammenligne lederne svar på ovenstående med lærernes svar i forhold til inspirationskilder til valg af evalueringsmåder. Det kunne dog tyde på, at lederne tillægger kommunen større betydning.

Lederne er blevet spurgt, om der inden for de seneste fem år har været forsøgs- og udviklingsarbejde på skolen, hvor læsning har indgået som et væsentligt element. Ledernes svar fremgår af tabel 3-8.

Tabel 3-8 Har der inden for de seneste fem år været forsøgs- og udviklingsarbejde på skolen, hvor læsning har indgået som et væsentligt element?

	Procent
Ja, på indskolingen	29%
Ja, på mellemtrinnet	3%
Ja, på begge trin	25%
Nej	43%
I alt	100%

(n=682)

Af tabel 3-8 fremgår, at 57% af skolerne inden for de seneste år har haft *forsøgs- og udviklingsarbejde*, hvor læsning har indgået som et væsentligt element. Dette

sker hyppigst på indskolingsdelen (29%) eller på begge trin (25%). Forsøgs- og udviklingsarbejde relateret udelukkende til mellemtrinnet forekommer på 3% af skolerne.

I forlængelse heraf er lederne blevet spurgt om, i hvilken grad de vurderer, at disse forsøgs- og udviklingsarbejder har haft varig betydning for skolens undervisning. Spørgsmålet er kun stillet til de skoler, hvor der har været forsknings- og udviklingsarbejde.

Tabel 3-9 I hvilken grad har forsøgs- og udviklingsarbejdet haft varig betydning for skolens undervisning...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
... i indskolingen? (n=383)	0%	2%	26%	72%	100%
... på mellemtrinnet? (n=286)	2%	5%	50%	43%	100%

Af tabel 3-9 fremgår, at 98% af lederne vurderer, at forsøgs- og udviklingsarbejdet i nogen eller høj grad har haft indflydelse på skolens undervisning i *indskolingen*, mens 93% vurderer, at sådanne forløb i nogen eller høj grad har varig betydning for undervisningen på *mellemtrinnet*.

Den overordnede konklusion, der kan udledes af tabel 3-9, er dermed, at lederne vurderer, at forsøgs- og udviklingsarbejderne på skolen, hvor læsning har indgået som et væsentligt element, har haft varig betydning på skolens undervisning – både i indskolingen og på mellemtrinnet.

Det skal dog bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'i høj grad' er væsentligt større for indskolingen, hvor 72% svarer dette i forhold til 43% på mellemtrinnet.

I forlængelse heraf er samtlige ledere blevet spurgt om, i hvilken grad det er et indsatsområde for ledelsen at styrke lærernes mulighed for videndeling om læsefærdigheder. Ledernes svar fremgår af tabel 3-10.

Tabel 3-10 I hvilken grad er det et indsatsområde for ledelsen at styrke lærernes muligheder for videndeling om læsefærdigheder...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
... i indskolingen? (n=714)	1%	7%	40%	51%	100%
... på mellemtrinnet? (n=706)	2%	11%	48%	39%	100%

Med udgangspunkt i tabel 3-10 kan det konstateres, at det i høj grad er et indsatsområde for ledelsen at styrke lærernes mulighed for videndeling om læsefærdigheder. 91% og 87% af lederne svarer, at dette i nogen eller høj grad er tilfældet i henholdsvis *indskolingen* og på *melletrinnet*.

Det skal dog bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'i høj grad' er væsentligt større for indskolingen, hvor 51% svarer dette i forhold til 39% på melletrinnet.

Lederne vurderer på den baggrund, at det i højere grad er et indsatsområde for ledelsen at styrke lærernes mulighed for videndeling om læsefærdigheder i indskolingen sammenlignet med på melletrinnet.

Denne tendens understøttes i tabel 3-11. Som det fremgår af tabel 3-11, svarer 71% af lederne, at lærere i indskolingen i nogen eller høj grad har fået tildelt kurser med læsning som hovedfokus. Det samme er gældende for henholdsvis 59% og 28% af lærerne på melletrinnet og i udskolingen.

Tabel 3-11 I hvilken grad har lærere i indeværende skoleår fået tildelt kurser med læsning som hovedfokus...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
... i indskolingen? (n=709)	15%	14%	46%	25%	100%
... på melletrinnet? (n=698)	21%	20%	45%	14%	100%
... i udskolingen? (n=503)	40%	32%	23%	5%	100%

En nærmere analyse viser, at lærere på skoler i kommuner, der har en skriftligt formuleret læsepolitik, i højere grad end lærere på skoler i kommuner, der ikke har en sådan, i indeværende skoleår har fået tildelt kurser om læsning i indskolingen. På førstnævnte skoler (med kommunal læsepolitik) har 80% af lærerne i høj eller nogen grad været på kursus om læsning inden for det seneste år i indskolingen, mens det kun er tilfældet for 66% lærerne på skoler i kommuner, der ikke har en kommunal læsepolitik.

Lederne er blevet spurgt om, i hvor høj grad de vurderer, at lærernes kvalifikationer svarer til de krav, der stilles til lærerne i forhold til at undervise i læsning. Ledernes svar fremgår af tabel 3-12.

Tabel 3-12 I hvilken grad vurderer du, at lærernes kvalifikationer generelt svarer til de krav, der stilles til dem i forhold til at undervise i læsning...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
... i indskolingen? (n=720)	0%	1%	35%	64%	100%
... på mellemtrinnet? (n=721)	0%	2%	51%	47%	100%

99% og 98% af lederne vurderer, at lærernes kvalifikationer i henholdsvis indskolingen og på mellemtrinnet svarer til de krav, der stilles til dem i forhold til at undervise i læsning.

Det skal dog bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'i høj grad' er væsentligt større for indskolingen, hvor 64% svarer dette, i forhold til 47% på mellemtrinnet.

Afslutningsvis er lederne blevet stillet to spørgsmål angående fokus på læsefærdigheder og efteruddannelse i henholdsvis indskolingen og på mellemtrinnet.

Tabel 3-13 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskolingen angående...

	Størst i indskoling	Det samme	Størst på mellemtrinnet	I alt
... søgning af kurser og efteruddannelse? (n=704)	38%	59%	3%	100%
... tildeling af kurser og efteruddannelse (n=692)	28%	71%	1%	100%

Tabel 3-13 viser, at 59% af lederne vurderer, at søgning af kurser og efteruddannelse er det samme på mellemtrinnet i forhold til indskolingen. 38% vurderer, at søgningen er størst i indskolingen, mens 3% vurderer, at søgningen er størst på mellemtrinnet.

71% af lederne vurderer, at tildelingen af kurser og efteruddannelse er det samme på mellemtrinnet i forhold til indskolingen. 28% vurderer, at tildelingen er størst i indskolingen, mens kun 1% vurderer, at tildelingen er størst på mellemtrinnet.

Med forbehold for en mindre forskel i formuleringen af spørgsmålet synes lederne således at bekræfte oplevelserne hos lærerne i forhold til fokus på søgning og tildeling af kurser og efteruddannelser. Flertallet oplever ikke forskelle, men de, der gør, oplever størst fokus på indskolingen.

En nærmere undersøgelse viser, at skolens størrelse har indflydelse på, i hvor høj grad tildelingen af kurser og efteruddannelse vurderes at være større i indskolingen sammenlignet med på mellemtrinnet. Jo større skolen er – jo mere sandsynligt er det, at lederne mener, dette er tilfældet. Som eksempel kan nævnes, at 25% af lederne på skoler med op til 150 elever vurderer, at tildelingen af kurser og efteruddannelse er størst i indskolingen, mens 35% af lederne på skoler med mere end 600 elever vurderer, at dette er tilfældet.

3.3 **Opsummering**

De oftest anvendte eksterne kilder i forhold til tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af læseundervisning er ifølge lærerne vejledninger til boglige materiale (97%), vejledninger fra Undervisningsministeriet (91%) og forskning om læsning præsenteret i tidsskrifter og bøger (89%). Lidt under halvdelen (45%) af de adspurgte lærere anvender nationale og internationale undersøgelser som fx DANLÆS, NORDLÆS og PISA.

I forhold til valg af evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder og valg af læsemetode viser undersøgelsen endvidere, at lærernes egne erfaringer og gode ideer fra kolleger spiller en meget væsentlig rolle for stort set samtlige lærere. Samtlige lærere betegner egne erfaringer i forhold til valg af læsemetoder som vigtige eller meget vigtige, mens 99% nævner det i forhold til valg af evalueringsmåde. 96% af lærerne betegner ideer fra kolleger som vigtige eller meget vigtige i forhold til valg af både evalueringsmåde og læsemetode.

Specifikt i forhold til valg af læsemetoder betragtes elevernes forudsætninger også af stort set samtlige lærere (99%) som vigtige eller meget vigtige. I forhold til evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder peger lærerne endvidere på undervisningsmaterialer (90%) og forskning om læsning (87%) som vigtige eller meget vigtige.

Faghæftet for dansk spiller også en væsentlig rolle i forhold til valg af evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder, hvor 90% betegner det som vigtigt eller meget vigtigt, og i forhold til valg af læsemetode, hvor 91% betragter det som vigtigt eller meget vigtigt. Krav og retningslinjer fra kommunen betragtes af halvdelen af lærerne som vigtige eller meget vigtige.

Ovenstående billede blandt lærerne bekræftes af lederne, idet stort set samtlige ledere (99%) i undersøgelsen peger på erfaringsdeling som den vigtigste kilde til udvikling af lærernes viden om læseundervisning. Tilsvarende peger et flertal af ledere på vejledninger til boglige materialer (89%), forskning om læsning præsenteret i tidsskrifter (87%) og bøger samt vejledninger fra Undervisningsministeriet (81%) som væsentlige kilder.

I forhold til både søgning og tildeling af kurser og uddannelser giver fire ud af ti lærere (40% – 43%) udtryk for, at de oplever, at fokus er større på indskolingen end på mellemtrinnet. Dette billede bekræftes i et vist omfang af lederne, hvor omkring tre ud af ti (28% - 38%) giver udtryk for samme oplevelse, hvad angår søgning og tildeling af kurser og uddannelse. Flertallet hos både lederne og lærerne oplever dog ikke forskelle i fokus.

4. MÅL, TEST OG EVALUERING

I dette kapitel rettes opmærksomheden mod anvendelse af mål, test og evaluering.

4.1 Mål

4.1.1 *Lærernes erfaringer*

I relation til mål er lærerne indledningsvis blevet spurgt om, i hvilken grad det er evalueret, om eleverne har nået trinmålene efter 4. klasse. Fordelingen fremgår af tabel 4-1.

Tabel 4-1I hvilken grad er det evalueret, om eleverne har nået trinmålene efter 4. klasse?

	Procent
Slet ikke	3%
I ringe grad	11%
I nogen grad	50%
I høj grad	36%
I alt	100%

(n=590)

Det fremgår af tabellen, at 86% af lærerne svarer, at det i nogen eller høj grad er evalueret, om elevernes har nået trinmålene efter 4. klasse. 3% svarer, at det slet ikke er gjort.

I forlængelse af spørgsmålet vedrørende trinmål er lærerne blevet spurgt, om de udarbejder skriftlige mål for den enkelte elev vedrørende læsning.

Tabel 4-2 Udarbejder du skriftlige mål for den enkelte elev vedrørende læsning?

	Procent
Ja	40%
Nej	60%
I alt	100%

(n=618)

60% af lærerne udarbejder *ikke* skriftlige mål for den enkelte elev vedrørende læsning, mens 40% udarbejder sådanne skriftlige mål.

En nærmere analyse viser, at anciennitet har indflydelse på, i hvor høj grad lærerne udarbejder skriftlige mål for den enkelte elev vedrørende læsning. Jo højere anciennitet, jo færre lærere udarbejder skriftlige mål for den enkelte elev vedrørende læsning. Som eksempel kan nævnes, at 46% af lærerne med 0-5 års anciennitet udarbejder sådanne skriftlige mål, mens det samme er gældende for 36% af lærerne med 31-48 år anciennitet.

De lærere, der tilkendegav, at de udarbejder skriftlige mål for den enkelte elev vedrørende læsning, er blevet stillet en række uddybende spørgsmål vedrørende den løbende justering af disse mål i løbet af skoleåret.

Tabel 4-3 Bliver disse mål justeret i løbet af skoleåret som følge af...

	Ja	Nej	I alt
... elevens resultater fra læseprøver? (n=234)	89%	11%	100%
... skole-hjemsamtaler (n=242)	92%	8%	100%
... ønsker fra eleven fremsat under lærer-elevsamtaler (n=239)	93%	7%	100%
... øvrige metoder til løbende evaluering af elevens læsefærdigheder? (n=215)	61%	39%	100%
... andet? (n=178)	30%	70%	100%

Som det fremgår af tabel 4-3, bliver målene fortrinsvist justeret som følge af ønsker fra eleven fremsat under lærerelevsamtalen (93%) eller som følge af skole-hjemsamtaler (92%). 89% af lærerne svarer, at målene bliver justeret som følge af elevernes resultater fra læseprøver.

Lærerne er blevet spurgt om, i hvilken grad de prioriterer læsetræning på mellemtrinnet i forhold til trinmålene for dansk og i forhold til den enkelte elevs behov. Lærernes svar fremgår af tabel 4-4.

Tabel 4-4 I hvilken grad prioriterer du læsetræningen på mellemtrinnet i forhold til...

	For lavt	Passende	For højt	I alt
... trinmålene for dansk? (n=609)	6%	91%	3%	100%
... den enkelte elevs behov? (n=612)	5%	93%	2%	100%

I forhold til trinmålene for dansk, vurderer 91% af lærerne, at de prioriterer læsetræningen på mellemtrinnet passende. 6% svarer, at de prioriterer læsetræningen på mellemtrinnet for lavt i forhold til trinmålene for dansk.

I forhold til den enkelte elevs behov, vurderer 93% af lærerne, at de prioriterer læsetræning på mellemtrinnet passende. 5% svarer, at de prioriterer læsetræning på mellemtrinnet for lavt i forhold til den enkelte elevs behov.

I forlængelse heraf er lærerne blevet spurgt om, hvordan de oplever fokus på arbejdet med mål på mellemtrinnet i forhold til indskoling.

Tabel 4-5 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående...

	Størst på indskoling	Det samme	Størst på mellemtrin	I alt
... arbejde med mål? (n=567)	18%	79%	3%	100%

Som det fremgår af tabel 4-5, vurderer 79% af lærerne, at fokus på arbejdet med mål er det samme på mellemtrinnet i forhold til indskoling. 18% vurderer, at fokus på arbejdet med mål er størst på indskoling.

4.1.2 *Ledernes erfaringer*

Lederne er blevet spurgt, om skolen har egne mål for læsning. Svarene fremgår af tabel 4-6.

Tabel 4-6 Har skolen egne mål for læsning...

	Ja	Nej	I alt
... i indskoling? (n=715)	47%	53%	100%
... på mellemtrinnet? (n=711)	36%	64%	100%
... i udskoling? (n=561)	19%	81%	100%

47% af skolerne har egne mål for læsning i indskoling, mens 36% og 19% af skolerne har egne mål for læsning på henholdsvis mellemtrinnet og i udskoling.

Lederne er blevet spurgt om, hvordan skoleledelsen følger med i, om målene bliver nået på mellemtrinnet.

Tabel 4-7 Hvordan følger skoleledelsen med i, om trinmål i læsning bliver nået på mellemtrinnet? Via...

	Procent
... deltagelse i klassekonferencer?	52%
... møder med klasselærer?	47%
... møder med læsevejledere eller tilsvarende?	60%
... overværelse af undervisning?	22%
... møder med team?	75%
... læser årsplaner?	85%
... andet?	10%

(n=729). Lederne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor tabellen summerer til mere end 100%

Af tabel 4-7 fremgår, at lederne hovedsageligt får denne information ved at læse årsplaner (85%). I sorteret rækkefølge følger skoleledelsen herefter med i, om trinmålene i læsning på mellemtrinnet bliver nået via:

- Møder med team (75%)
- Møder med læsevejledere eller tilsvarende (60%)
- Deltagelse i klassekonferencer (52%)
- Møder med klasselærer (47%)

I relation til mål for læsning er lederne afslutningsvist blevet spurgt om, hvordan de oplever fokus på arbejdet med mål på mellemtrinnet og i indskoling.

Tabel 4-8 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående...

	Størst i indskoling	Det samme	Størst på mellemtrinnet	I alt
... arbejde med mål? (n=640)	15%	83%	2%	100%

Tabel 4-8 viser, at 83% vurderer, at fokus på arbejdet med mål er det samme på mellemtrinnet og i indskoling. 15% at lederne svarer, at fokus på arbejdet med mål er størst i indskoling.

4.2 Test og evaluering

4.2.1 Lærernes erfaringer

Det fremgår af tabel 4-9, at 82% af lærerne evaluerer elevernes læsefærdigheder gennem prøver.

Tabel 4-9 Evaluerer du elevernes læsefærdigheder gennem prøver?

	Procent
Ja	82%
Nej	18%
I alt	100%

(n=619)

Lærerne er efterfølgende blevet stillet en række spørgsmål, der konkretiserer, hvilke læseprøver de anvender til at evaluere elevernes læsefærdigheder med. Svarfordelingerne fremgår af tabel 4-10.

Tabel 4-10 Hvilke former for læseprøver anvender du til at evaluere elevernes læsefærdigheder i løbet af indeværende skoleår?

	Procent
Standardiserede læseprøver	97%
Prøver fra undervisningsmaterialer	21%
Prøver udarbejdet på skolen	8%
Andre prøver	19%

(n=510). Lærerne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor tabellen summerer til mere end 100%

Af tabel 4-10 fremgår, at 97% af lærerne anvender standardiserede læseprøver til at evaluere elevernes læsefærdigheder. 21% anvender prøver fra undervisningsmaterialer, mens 8% anvender prøver udarbejdet på skolen.

En nærmere analyse viser, at de kvindelige lærere (97%) i højere grad end de mandlige (92%) anvender standardiserede læseprøver til at evaluere elevernes læsefærdigheder.

Endvidere viser den nærmere analyse, at de lærere, der har været på kursus (23%), i højere grad end de lærere, der ikke har været på kursus (18%), anvender prøver fra undervisningsmaterialer til at evaluere elevernes læsefærdigheder.

Desuden anvender lærere, der har været på kursus (10%), i højere grad end de lærere, der ikke har været på kursus (5%), prøver udarbejdet på skolen.

Lærerne er blevet spurgt, om læseprøverne bliver gennemført systematisk på deres skole og på alle skolerne i kommunen.

Tabel 4-11 Bliver læseprøverne gennemført systematisk på 5. klassetrin...

	Ja	Nej	I alt
... på din skole? (n=481)	77%	23%	100%
... på alle skoler i din kommune? (n=156)	59%	41%	100%

Af tabel 4-11 fremgår det, at 77% af lærerne svarer, at læseprøverne bliver gennemført systematisk på 5. klassetrin på deres skole, mens 59% af lærerne svarer, at læseprøverne gennemføres systematisk på 5. klassetrin på alle skolerne. Sidstnævnte spørgsmål har en stor del af lærerne svaret 'ved ikke' til, og opmærksomheden henledes på, at beregningsgrundlaget udelukkende omfatter de 156 lærere, der har besvaret spørgsmålet med "ja" eller "nej".

En nærmere analyse viser, at skolestørrelsen har indflydelse på, om der bliver gennemført systematiske læseprøver på 5. klassetrin. Jo større skolen er, jo sjældnere bliver der gennemført systematiske læseprøver. Som eksempel kan nævnes, at på skoler med 0-150 elever, svarer 86% af lærerne, at dette er tilfældet, mens dette gælder for 66% af lærerne på skoler med 600 eller flere elever.

Lærerne er blevet spurgt om, hvor ofte og med hvilke værktøjer de forventer at evaluere elevernes læsefærdigheder i indeværende skoleår.

Tabel 4-12 Hvor mange gange forventer du ved udløb af indeværende skoleår at have evalueret elevernes læsefærdigheder gennem nedenstående læseprøver?

	Slet ikke	En gang	To gange	Mindst 3 gange	I alt
Standardiserede læseprøver (n=494)	5%	58%	34%	3%	100%
Prøver fra undervisningsmaterialer (n=279)	60%	14%	14%	12%	100%
Prøver udarbejdet på skolen (n=249)	83%	9%	6%	2%	100%
Andre prøver (n=272)	64%	19%	9%	8%	100%

58% af lærerne forventer ved udgangen af skoleåret én gang at have evalueret elevernes læsefærdigheder via *standardiserede læseprøver*. 34% forventer at anvende de standardiserede læseprøver to gange i løbet af skoleåret.

60% af lærerne forventer i indeværende skoleår ikke at anvende *prøver fra undervisningsmaterialer* for at evaluere elevernes læsefærdigheder. 14% forventer at gøre dette to gange i løbet af året.

83% af lærerne forventer i indeværende skoleår ikke at anvende *prøver udarbejdet på skolen* for at evaluere elevernes læsefærdigheder. 6% forventer at gøre dette to gange i løbet af året.

Lærerne er blevet spurgt, om de samarbejder med andre omkring den viden, de får via læseprøver. Af tabel 4-13 fremgår, at 95% af lærerne samarbejder med andre omkring den viden, de får via læseprøver

Tabel 4-13 Samarbejder du med andre omkring den viden, du får via læseprøver?

	Procent
Ja	95%
Nej	5%
I alt	100%

(n=502)

I forlængelse heraf er de lærerne, der har svaret ”ja” til ovenstående, blevet bedt om at angive, i hvilken grad de bruger den viden, de får fra læseprøverne, til at ændre på deres undervisning.

Tabel 4-14 I hvilken grad har den viden, du har fået fra læseprøver givet anledning til en ændring i forhold til din...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
... tilrettelæggelse af undervisningen? (n=505)	1%	13%	63%	23%	100%
... gennemførelse af undervisningen? (n=501)	2%	14%	63%	21%	100%
... evaluering af undervisningen? (n=500)	3%	21%	59%	17%	100%

Af tabel 4-14 fremgår, at 86% af lærerne i nogen eller høj grad bruger deres viden fra læseprøverne til at ændre tilrettelæggelsen af deres undervisning.

84% af lærerne bruger i nogen eller høj grad den viden, de har fået fra læseprøverne, til at ændre gennemførelsen af undervisningen, mens 76% i nogen eller høj grad bruger erfaringerne fra læseprøverne til at ændre deres evaluering af undervisningen.

Lærerne er blevet spurgt om, i hvilken grad de har egne fast procedurer for opfølgning på læseprøverne. Svarene fremgår af tabel 4-15.

Tabel 4-15 I hvilken grad har du dine egne faste procedurer for opfølgning på læseprøver?

	Procent
Slet ikke	2%
I ringe grad	10%
I nogen grad	51%
I høj grad	37%
I alt	100%

(n=502)

88% af lærerne svarer, at de i nogen eller høj grad har faste procedurer for opfølgningen på læseprøver. 2% svarer, at de slet ikke har sådanne faste procedurer.

En nærmere analyse viser, at de lærere, der har deltaget i kurser om læsning inden for det seneste år, i signifikant højere grad end de lærere, der ikke har, har egne faste procedurer for opfølgning på læseprøver. Således har 91% af de lærere, der har været på kursus, mod 83% af dem, der ikke har været på kursus, egne faste procedurer for opfølgning på læseprøver.

Lærerne er blevet spurgt om, i hvilken grad de anvender en række forskellige arbejdsmåder i deres arbejde med den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

Tabel 4-16 I hvilken grad anvender du følgende arbejdsmåder i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
Logbog (n=584)	35%	21%	34%	10%	100%
Portefølje/portfolio (n=564)	49%	21%	22%	8%	100%
Individuelle elevplaner/elevmål (n=593)	5%	14%	54%	27%	100%
Lærers skrivelte vurderinger og overvejelser (n=593)	4%	15%	47%	34%	100%
Lærer-elevsamtaler (n=616)	1%	3%	35%	61%	100%
Skole-hjemsamtaler uden deltagelse af elever (n=565)	42%	21%	23%	14%	100%
Skole-hjemsamtaler med deltagelse af elever (n=620)	2%	2%	24%	72%	100%
Andre redskaber (n=439)	35%	30%	27%	8%	100%

Tabel 4-16 viser, at lærerne især anvender *lærer-elevsamtaler* (96%) eller *skolehjemssamtaler* med deltagelse af eleverne (96%) i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder. Som de mest anvendte arbejdsmåder i arbejdet med den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder følger herefter:

- Individuelle elevplaner/elevmål (81%)
- Lærernes skriftlige vurderinger og overvejelser (81%)
- Logbog (44%)
- Skolehjemssamtaler uden deltagelse af eleverne (37%)

En nærmere analyse viser, at *deltagelse i kurser om læsning, liniefag i dansk og køn* har indflydelse på, i hvor høj grad lærerne bruger logbog i arbejdet med den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

Konkret har 49% af de lærere, der har været på kursus om læsning inden for de seneste tre år, mod 33% af de lærere, der ikke har, i nogen eller høj grad anvendt logbog i arbejdet med den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

48% af de lærere, der har liniefag i dansk, mod 41% af de lærere, der ikke har, svarer, at de i nogen eller høj grad anvender logbog i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

Endelig svarer 37% af de kvindelige lærere mod 26% af de mandlige, at de i nogen eller høj grad anvender logbog i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

I forlængelse af spørgsmålet om, hvilke arbejdsmåder lærerne anvender i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder, er de blevet spurgt om, hvilke arbejdsmåder de tillægger størst betydning i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

Tabel 4-17 Hvilke arbejdsmåder tillægger du størst betydning i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder?

	Procent
Logbog	12%
Portefølje/portfolio	10%
Individuelle elevplaner/elevmål	51%
Lærernes skriftlige vurderinger og overvejelser	31%
Lærer-elevsamtaler	69%
Skole-hjemsamtaler uden deltagelse af elever	7%
Skole-hjemsamtaler med deltagelse af elever	76%
Prøver / test	47%
Andre redskaber	5%

(n=627). Lærerne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor tabellen summerer til mere end 100%

Af tabel 4-17 fremgår, at lærerne tillægger de arbejdsmåder, de hyppigst anvender (jf. tabel 4-16), størst betydning i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder. Således tillægger 76% og 69% af lærerne henholdsvis *skole-hjemsamtaler med deltagelse af elevernes deltagelse* og *lærer-elevsamtaler* størst betydning i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder.

Herefter tillægger lærerne – i sorteret rækkefølge – følgende arbejdsmåder størst betydning:

- Individuelle elevplaner/elevmål (51%)
- Prøver og test (47%)
- Lærernes skriftlige vurderinger og overvejelser (31%)

Lærerne er blevet stillet to spørgsmål angående, hvordan de oplever fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskolingen.

Tabel 4-18 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskolingen angående...

	Størst på indskoling	Det samme	Størst på mellemtrin	I alt
... brug af læseprøver? (n=609)	49%	48%	3%	100%
... løbende evaluering generelt? (n=600)	33%	64%	3%	100%

Af tabel 4-18 fremgår, at omkring halvdelen (49%) af lærerne oplever, at der er størst fokus på brugen af læseprøver på indskolingen, mens den anden halvdel (48%) oplever, at fokus på læseprøver er det samme i indskolingen i forhold til på mellemtrinnet. De sidste 3% af lærerne oplever, at fokus er størst på brugen af læseprøver på mellemtrinnet.

64% af lærerne oplever, at der i indskolingen og på mellemtrinnet er samme fokus på løbende evaluering generelt. 33% af lærerne oplever, at løbende evaluering generelt har størst fokus i indskolingen i forhold til på mellemtrinnet.

4.2.2 *Ledernes erfaringer*

Lederne er blevet spurgt, om skolen evaluerer elevernes læsefærdigheder gennem prøver. Svarene fremgår af tabel 4-19.

Tabel 4-19 Evaluerer I elevernes læsefærdigheder gennem prøver?

	Procent
Ja	99%
Nej	1%
I alt	100%

(n=716)

Som det fremgår af tabellen, svarer stort set alle ledere (99%), at dette er tilfældet. Til sammenligning (jf. tabel 4-9) svarede 82% af lærerne, at de evaluerer elevernes læsefærdigheder gennem prøver.

Lederne er blevet spurgt om, i hvilken grad der er fælles procedurer på skolen for prøver af elevernes læseudvikling.

Tabel 4-20 I hvilken grad er der fælles procedurer på skolen for prøver af elevernes læseudvikling...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
... i indskolingen? (n=694)	1%	1%	10%	88%	100%
... på mellemtrinnet? (n=693)	2%	5%	33%	60%	100%
... i udskoling? (n=536)	18%	29%	30%	23%	100%

Det fremgår af tabel 4-20, at 98% af lederne svarer, at dette i nogen eller høj grad er tilfældet i indskolingen. 93% svarer, at dette i nogen eller høj grad er tilfældet på mellemtrinnet. Andelen af ledere, der svarer, at der er fælles procedurer på udskolingen, er signifikant lavere. Således svarer 53% af lederne, at der

i nogen eller høj grad er fælles procedurer på udskolingen for prøver af elevernes læseudvikling.

Det skal dog bemærkes, at andelen af ledere, der har svaret 'i høj grad' er væsentligt større for indskolingen (88%) i forhold til mellemtrinnet (60%).

En nærmere analyse viser, at skoler, hvor der er en læsevejleder eller tilsvarende, i højere grad har fælles procedurer for prøver af elevernes læseudvikling i udskolingen end skoler, hvor der ikke er en læsevejleder. Konkret svarer 55% af lederne på de skoler, hvor der er en læsevejleder (eller tilsvarende), mod 33% af lederne på de skoler, hvor der ikke er en sådan, at der i nogen eller høj grad er fælles procedurer på skolen for prøver af elevernes læseudvikling i udskolingen.

Den nærmere analyse viser endvidere, at skoler i kommuner, der har formuleret en skriftlig læsepolitik, i højere grad end skoler, der ikke har formuleret en sådan læsepolitik, har fælles procedurer på skolen for prøver af elevernes læseudvikling i udskolingen. Konkret svarer 63% af lederne på skoler beliggende i kommuner, der har en læsepolitik, mod 47% af lederne på de skoler beliggende i kommuner, der ikke har en læsepolitik, at der i nogen eller høj grad er fælles procedurer på skolen for prøver af elevernes læseudvikling i udskolingen.

Lederne er blevet spurgt, hvordan de oplever fokus på brug af læseprøver og løbende evaluering generelt på henholdsvis indskolingen og mellemtrinnet.

Tabel 4-21 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskolingen angående...

	Størst i indskoling	Det samme	Størst på mellemtrinnet	I alt
... brug af læseprøver? (n=714)	41%	57%	2%	100%
... løbende evaluering generelt? (n=704)	21%	76%	3%	100%

Det fremgår af tabel 4-21, at 57% af lederne oplever, at fokus på brug af læseprøver er det samme på mellemtrinnet i forhold til i indskolingen. 41% oplever, at fokus på læseprøver er størst i indskolingen.

76% af lederne oplever, at fokus på løbende evaluering generelt er det samme på mellemtrinnet i forhold til i indskolingen. 21% oplever, at fokus på løbende evaluering generelt er størst i indskolingen.

En nærmere analyse viser, at skolens størrelse har indflydelse på, i hvor høj grad lederne oplever, at fokus på brug af læseprøver er større i indskolingen sammen-

lignet med på mellemtrinnet. Jo større skolen er, i jo højere grad vurderer lederne, at dette er tilfældet. Eksempelvis svarer 34% af lederne på skoler med op til 150 elever, at fokus på brug af læseprøver er størst i indskoling, mens 46% af lederne på skoler med mere end 600 elever mener, at dette er tilfældet.

4.3 **Opsummering**

I forhold til arbejdet med mål for læsning viser undersøgelsen, at det ifølge 86% af lærerne i nogen eller høj grad er blevet evalueret, om elevernes har nået trinmålene efter 4. klasse.

60% af lærerne udarbejder *ikke* skriftlige mål for den enkelte elev vedrørende læsning, mens 40% udarbejder sådanne skriftlige mål.

Blandt de lærere, der udarbejder skriftlige mål, viser undersøgelsen, at målene fortrinsvist bliver justeret som følge af ønsker fra eleven fremsat under lærer-elevsamtalen (93%) eller som følge af skole-hjemsamtaler (92%). 89% af lærerne svarer, at målene bliver justeret som følge af elevernes resultater fra læseprøver.

Ifølge lederne har 47% af skolerne egne mål for læsning i indskoling, mens 36% og 19% af skolerne har egne mål for læsning på henholdsvis mellemtrinnet og i udskoling.

I forhold til test og evalueringer viser undersøgelsen, at 82% af lærerne evaluerer elevernes læsefærdigheder gennem prøver. Blandt lærere, der evaluerer elevernes læsefærdigheder gennem prøver, anvender 97% af lærerne standardiserede læseprøver. 21% anvender prøver fra undervisningsmaterialer, mens 8% anvender prøver udarbejdet på skolen.

Blandt lærere, der evaluerer elevernes læsefærdigheder gennem prøver, svarer 86%, at de i nogen eller høj grad bruger deres viden fra læseprøverne til at ændre tilrettelæggelsen af deres undervisning. 84% af lærerne bruger i nogen eller høj grad den viden, de har fået fra læseprøverne, til at ændre gennemførelsen af undervisningen, mens 76% i nogen eller høj grad bruger erfaringerne fra læseprøverne til at ændre deres evaluering af undervisningen.

I forhold til arbejdsmåder i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder viser undersøgelsen, at lærerne især anvender *lærer-elevsamtaler* (96%) eller *skole-hjemsamtaler* med deltagelse af eleverne (96%) i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder. 81% anvender individuelle elevplaner/elevmål.

Omkring halvdelen (49%) af lærerne oplever, at der er størst fokus på brugen af læseprøver i indskoling, mens den anden halvdel (48%) oplever, at fokus på

læseprøver er det samme i indskoling i forhold til på mellemtrinnet. De sidste 3% af lærerne oplever, at fokus er størst på brugen af læseprøver på mellemtrinnet.

64% af lærerne oplever, at der i indskoling og på mellemtrinnet er samme fokus på løbende evaluering generelt. 33% af lærerne oplever, at løbende evaluering generelt har størst fokus i indskoling i forhold til på mellemtrinnet.

Blandt lederne er det 57%, der oplever, at fokus på brug af læseprøver er det samme på mellemtrinnet i forhold til i indskoling. 41% oplever, at fokus på læseprøver er størst i indskoling.

76% af lederne oplever, at fokus på løbende evaluering generelt er det samme på mellemtrinnet i forhold til i indskoling. 21% oplever, at fokus på løbende evaluering generelt er størst i indskoling.

5. SAMSPIL OG SAMMENHÆNGE

Dette kapitel omhandler overgange, samarbejde med forældrene, samarbejde med ledelsen samt øvrige samarbejdsrelationer.

5.1 Overtagelse af klasser

5.1.1 *Lærernes erfaringer*

Indledningsvis er lærerne blevet spurgt, om de har haft klassen fra 1. klasse, eller om de har overtaget klassen – og i givet fald på hvilket klassetrin.

Tabel 5-1 Hvornår overtog du klassen?

	Procent
5. klasse	12%
4. klasse	21%
3. klasse	10%
2. klasse	5%
Har haft klassen fra 1. klasse	52%
I alt	100%

(n=622)

Fordelingen fremgår af tabel 5-1. Over halvdelen (52%) af lærerne har haft klassen fra 1. klasse. De lærere, der har overtaget klassen, er blevet stillet en række spørgsmål angående måden, hvorpå de fik viden om elevernes læsefærdigheder ved overtagelsen af klassen.

Tabel 5-2 I hvilken grad fik du viden om elevernes læsefærdigheder fra følgende kilder, da du overtog klassen?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
Via den tidligere dansklærer (n=296)	13%	15%	36%	36%	100%
Via resultater fra læseprøver (n=294)	18%	10%	30%	42%	100%
Via læsevejleder/specialcenter (n=286)	33%	17%	33%	17%	100%
Via egen vurdering af elevernes færdigheder (n=289)	6%	5%	34%	55%	100%
Via forældre (n=284)	28%	34%	34%	4%	100%
Andet (n=212)	62%	20%	14%	4%	100%

Det fremgår af tabel 5-2, at blandt de 48% af lærerne, der har overtaget klassen, har flertallet fået viden om elevernes læsefærdigheder via deres egen vurdering af elevernes færdigheder. Således svarer 89% af lærerne, at de i nogen eller høj grad fik den viden om den klasse, de overtog, fra deres egen vurdering af elevernes færdigheder.

Herefter får lærerne denne viden via den tidligere dansklærer (72%) eller via resultater fra læseprøver (72%). 50% af lærerne anfører, at de i nogen eller høj grad ved overtagelsen af klassen fik viden om elevernes læsefærdigheder via en læsevejleder eller et specialcenter.

I forlængelse af ovenstående er lærerne blevet spurgt om, hvilken betydning den viden, de fik ved overdragelsen af klassen, havde for deres pædagogiske praksis.

Tabel 5-3 Hvilken betydning for din pædagogiske praksis havde den viden, du fik om elevernes læsefærdigheder, da du overtog klassen?

	Procent
Ingen betydning	4%
Ringebetydning	13%
Nogen betydning	46%
Stor betydning	37%
I alt	100%

(n=296)

Af tabel 5-3 fremgår, at 83% af lærerne svarer, at denne viden havde nogen eller stor betydning for deres pædagogiske praksis. 17% vurderer, at den viden, de fik

ved overdragelsen af klassen, ingen eller ringe betydning havde for deres pædagogiske praksis.

5.1.2 *Ledernes erfaringer*

Lederne er blevet spurgt, om der på skolen er procedurer for overdragelse af klasser mellem de forskellige klassetrin.

Tabel 5-4 Er der på skolen procedurer for overdragelse af klasser...

	Ja	Nej	I alt
... fra børnehaveklasse til indskoling? (n=716)	93%	7%	100%
... fra indskoling til mellemtrin? (n=672)	56%	44%	100%
... fra mellemtrin til udskoling? (n=593)	62%	38%	100%

Det fremgår af tabel 5-4, at der på 93% af skolerne er faste procedurer for overdragelse af klasser *fra børnehaveklasse til indskoling*. På 56% af skolerne er der faste procedurer for overdragelse af klasser *fra indskoling til mellemtrin*. Endelig er der faste procedurer for overdragelse af klasser *fra mellemtrinnet til udskoling* på 62% af skolerne.

Lederne er blevet spurgt om, hvilke faste procedurer for overdragelse af klasser der anvendes på skolerne.

Tabel 5-5 Hvilke faste procedurer for overdragelsen af klasser anvender I? Skolen anvender...

	Indskoling	Mellemtrinnet	Udskoling
... nedskrevne aftaler?	48%	21%	25%
... mundtlige aftaler?	60%	49%	34%

(n=729). Lederne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor søjlerne i tabellen kan summere til mere end 100%

Af tabel 5-5 fremgår, at nedskrevne aftaler ved overdragelse af klasser i indskoling anvendes på 48% af skolerne. Til sammenligning anvendes nedskrevne aftaler ved overdragelse af klasser på mellemtrinnet og i udskoling på henholdsvis 21% og 25% af skolerne.

Det fremgår endvidere af tabellen, at mundtlige aftaler ved overdragelse af klasser i indskoling anvendes på 60% af skolerne. Til sammenligning anvendes mundtlige aftaler ved overdragelse af klasser på mellemtrinnet og i udskoling på henholdsvis 49% og 34% af skolerne.

Lederne er blevet spurgt om, hvilke samarbejdsfora de betragter som de vigtigste i relation til læsning på de forskellige trin. Svarfordelingerne fremgår af tabel 5-6.

Tabel 5-6 Hvilke samarbejdsfora betragter du som de vigtigste i forhold til læsning?

	Indskoling	Mellemtrinet	Udskoling
Teammøder	86%	85%	56%
Møder mellem leder og lærer	44%	40%	23%
Fagudvalg	63%	65%	50%
Ledelsesmøder	9%	8%	6%
Klassekonferencer	67%	59%	34%
Andet	13%	12%	8%

(n=729). Lederne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor søjlerne i tabellen summerer til mere end 100%

Ser vi på indskoling, fremgår det af tabel 5-6, at teammøder er det samarbejdsforum, som flest ledere nævner (86%). Herefter følger klassekonferencer (67%), fagudvalg (63%) og møder mellem leder og lærer (44%) som de hyppigst nævnte fora.

Også på mellemtrinet mener lederne, at teammøder er det vigtigste forum i forhold til læsning. 85% af lederne vurderer, at dette forum er et af de vigtigste. Herefter følger fagudvalg (65%), klassekonferencer (59%) og møder mellem leder og lærer som de hyppigst nævnte fora.

Som på de to øvrige trin, er teammøder det samarbejdsforum, som lederne hyppigst nævner i udskoling. 56% af lærerne svarer, at dette forum er et af de vigtigste. Tallet er dog signifikant lavere end tallet for indskoling (86%) og på mellemtrinet (85%). Som de hyppigst nævnte samarbejdsfora i udskoling følger herefter:

- Fagudvalg (50%)
- Klassekonferencer (34%)
- Møder mellem leder og lærer (23%)

5.2 Samarbejde med forældre

5.2.1 Lærernes erfaringer

Lærerne er blevet spurgt om, i hvilken grad de inddrager forældrene i arbejdet med elevernes læsefærdigheder.

Tabel 5-7 I hvilken grad inddrager du forældrene i arbejdet med elevernes læsefærdigheder?

	Procent
Slet ikke	1%
I ringe grad	3%
I nogen grad	47%
I høj grad	49%
I alt	100%

(n=620)

Det fremgår af tabel 5-7, at 96% af lærerne svarer, at de i nogen eller høj grad inddrager forældrene i dette arbejde. 1% af lærerne svarer, at de slet ikke inddrager forældrene.

En nærmere analyse viser, at lærernes køn har indflydelse på, i hvilken grad de inddrager forældrene i arbejdet med elevernes læsefærdigheder. 91% af de mandlige lærere mod 97% af de kvindelige svarer, at de i nogen eller høj grad inddrager forældrene i arbejdet med elevernes læsefærdigheder.

Lærerne er videre blevet spurgt om, på hvilke måder forældrene inddrages i arbejdet med elevernes læsefærdigheder. Svarfordelingerne fremgår af tabel 5-8.

Tabel 5-8 I hvilken grad inddrages forældrene på hver af følgende måder?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
Forældrene bliver skriftligt opfordret til at motivere deres barn til at læse jævnlige (n=612)	5%	11%	36%	48%	100%
Forældrene bliver skriftligt informeret om undervisningen i læsning (n=614)	6%	17%	46%	31%	100%
Forældrenes rolle bliver drøftet på forældremøder (n=614)	1%	7%	38%	54%	100%
Forældrene får informationsmaterialer udarbejdet på kommunalt niveau (n=592)	69%	22%	7%	2%	100%
Andet (n=433)	50%	16%	20%	14%	100%

Det fremgår af tabel 5-8, at lærerne især inddrager forældrene i arbejdet med elevernes læsefærdigheder ved forældremøderne, hvor forældrenes rolle bliver drøftet. 92% af lærerne svarer, at de i nogen eller høj grad inddrager forældrene på denne måde. Som de hyppigst nævnte måder at inddrage forældrene på følger herefter:

- Forældrene bliver skriftligt opfordret til at motivere deres barn til at læse jævnligt (84%)
- Forældrene bliver skriftligt informeret om undervisningen i læsning (77%)

9% af lærerne svarer, at forældrene inddrages i arbejdet med elevernes læsefærdigheder ved, at forældrene får informationsmaterialer udarbejdet på kommunalt niveau.

En nærmere analyse viser, at lærernes køn har indflydelse på, i hvilken grad de inddrager forældrene i arbejdet med læsning via skriftlig information om undervisningen i læsning. Således svarer 67% af de mandlige lærere mod 79% af de kvindelige, at dette i nogen eller høj grad er tilfældet.

Lærerne er blevet spurgt om, hvordan og i hvilken grad de orienterer forældrene om resultatet af læseprøverne, hvis resultaterne *er* i overensstemmelse med målene.

Tabel 5-9 I hvilken grad orienteres forældrene om resultater af læseprøver, hvis resultaterne fra læseprøven er i overensstemmelse med målene...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
Via skole-hjemsamtaler uden forudgående skriftlig information? (n=489)	13%	9%	30%	48%	100%
Via skole-hjemsamtaler med udgangspunkt i skriftlig information? (n=495)	32%	22%	22%	24%	100%
Via andet? (n=347)	60%	17%	19%	4%	100%

Hvis resultaterne er i overensstemmelse med målene, svarer 78% af lærerne, at orienteringen af forældrene i nogen eller høj grad sker ved skole-hjemsamtaler *uden* forudgående skriftlig information. 46% svarer, at denne orientering i nogen eller høj grad sker ved skole-hjemsamtaler *med* udgangspunkt i forudgående skriftlig information.

I forlængelse heraf, er lærerne blevet spurgt om, hvordan og i hvilken grad de orienterer forældrene, hvis resultatet af læseprøven *ikke* er i overensstemmelse med målene.

Tabel 5-10 I hvilken grad orienteres forældrene om resultater af læseprøver, hvis resultaterne fra læseprøven ikke er i overensstemmelse med målene...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
Via skole-hjemsamtaler uden forudgående skriftlig information? (n=487)	19%	12%	26%	43%	100%
Via skole-hjemsamtaler med udgangspunkt i skriftlig information? (n=496)	26%	16%	24%	34%	100%
Skriftlig orientering sendes til hjemmet? (n=477)	46%	22%	20%	12%	100%
Via ekstra samtaler? (n=483)	7%	15%	45%	33%	100%
Forældrene informeres af specialundervisningskoordinator eller læsevejleder? (n=482)	26%	18%	35%	21%	100%
Via andet? (n=330)	66%	18%	9%	7%	100%

Når resultaterne *ikke* er i overensstemmelse med målene, svarer 69% af lærerne, at orienteringen i nogen eller høj grad sker *uden* forudgående skriftlig information. 58% svarer, at denne orientering i nogen eller høj grad sker ved skole-hjemsamtaler *med* udgangspunkt i forudgående skriftlig information. 34% af lærerne svarer, at orientering i høj eller nogen grad sker ved, at der sendes skriftlig orientering til hjemmet.

Orientering af forældrene *med* udgangspunkt i forudgående skriftlig information sker således (jf. tabel 5-9 og tabel 5-10) i signifikant højere grad, når resultaterne ikke er i overensstemmelse med målene (58%) sammenlignet med, hvis resultaterne er i overensstemmelse med målene (46%).

Af tabel 5-10 fremgår det videre, at i de tilfælde, hvor resultatet ikke lever op til målene, orienterer 78% af lærerne i nogen eller høj grad forældrene via ekstra samtaler.

56% af lærerne svarer, at forældrene i sådanne situationer informeres af en specialundervisningskoordinator eller en læsevejleder.

Lærerne er blevet spurgt om, hvorledes de oplever fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående samarbejde med forældrene.

Tabel 5-11 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående...

	Størst i indskoling	Det samme	Størst på mellemtrin	I alt
... samarbejde med forældre? (n=603)	29%	70%	1%	100%

Af tabel 5-11 fremgår, at 70% af lærerne vurderer, at samarbejde med forældre er det samme i indskoling og på mellemtrinnet. 29% oplever, at samarbejdet med forældrene er størst i indskoling.

5.2.2 *Ledernes erfaringer*

Lederne er blevet spurgt om, i hvilken grad de vurderer, at forældrene udviser interesse for elevernes læsefærdigheder i indskoling og på mellemtrinnet.

Tabel 5-12 I hvilken grad vurderer du, at forældrene udviser interesse for elevernes læsefærdigheder...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
... i indskoling? (n=721)	0%	0%	27%	73%	100%
... på mellemtrinnet? (n=722)	0%	5%	54%	41%	100%

Tabel 5-12 viser, at lederne generelt oplever, at flertallet af forældrene viser interesse for elevernes læsefærdigheder. I forhold til indskoling oplever alle adspurgte ledere, at forældre i nogen eller høj grad udviser interesse for elevernes læsefærdigheder. I forhold til mellemtrinnet er den tilsvarende andel 95%. Det skal dog bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'i høj grad' er væsentligt større for indskoling, hvor 73% svarer dette, i forhold til 41% på mellemtrinnet.

Lederne er blevet spurgt, om der på skolen er fælles beslutninger om, hvordan forældrene informeres om deres børns læsefærdigheder. Af tabel 5-13 fremgår, at dette er tilfældet på 59% af skolerne.

Tabel 5-13 Er der på skolen fælles beslutninger om, hvordan forældrene informeres om deres børns læsefærdigheder?

	Procent
Ja	59%
Nej	41%
I alt	100%

(n=717)

Lederne er endvidere blevet spurgt om, hvordan forældrene informeres om deres børns læsefærdigheder. Af tabel. 5-14 fremgår, at dette på 99% af skolerne sker via skole-hjemsamtaler og på 37% af skolerne via skriftlige informationer.

Tabel 5-14 Hvordan informeres forældrene om deres børns læsefærdigheder?

	Procent
Skole-hjemsamtaler	99%
Skriftlige informationer	37%
Andet	11%

(n=729). Lederne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor tabellen ikke summerer til 100%

Af tabel 5-15 fremgår, at skolens læseindsats inden for de seneste tre år har været på skolebestyrelsens dagsorden på 63% af skolerne.

Tabel 5-15 Har skolens læseindsats været på skolebestyrelsens dagsorden inden for de seneste 3 år?

	Procent
Ja	63%
Nej	37%
I alt	100%

(n=670)

Lederne er blevet bedt om at tage stilling til, hvordan skolens læseindsats konkret har været på skolebestyrelsens dagsorden inden for de seneste tre år. Svarfordelingerne fremgår af tabel 5-16. Kun de skoler, hvor skolens læseindsats har været på skolebestyrelsens dagsorden inden for de seneste 3 år, har skullet svare.

Tabel 5-16 Hvordan har skolens læseindsats været på skolebestyrelsens dagsorden inden for de seneste 3 år?

	Procent
Via principper	31%
Via formuleringer og/eller indsatsområder for læsning	56%
Via drøftelse af testresultater	50%
Via medarrangør af debatmøder	8%
Andet	18%

(n=420). Lederne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor tabellen ikke summerer til 100%.

Af tabel 5-16 fremgår, at læseindsatsen har været på dagsorden via formuleringer og/eller indsatsområder for læsning på 56% af skolerne.

På 50% af skolerne har læseindsatsen været på skolebestyrelsens dagsorden via drøftelser af testresultater.

Lederne er blevet spurgt om, hvordan de oplever fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående samarbejdet med forældrene.

Tabel 5-17 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående...

	Størst i indskoling	Det samme	Størst på mellemtrinnet	I alt
... samarbejde med forældre? (n=696)	31%	68%	1%	100%

68% af lederne vurderer, at fokus på samarbejdet med forældrene er det samme på mellemtrinnet og i indskoling. 31% vurderer, at fokus på samarbejdet er størst i indskoling.

5.3 Lærernes samarbejde med ledelsen

5.3.1 Lærernes erfaringer

Lærerne er blevet spurgt om, i hvilken grad de oplever, at skoleledelsen følger med i deres arbejde med læsning.

Tabel 5-18 I hvilken grad oplever du, at skoleledelsen følger med i dit arbejde med læsning?

	Procent
Slet ikke	15%
I ringe grad	36%
I nogen grad	39%
I høj grad	10%
I alt	100%

(n=623)

Af tabel 5-18 fremgår, at 49% af lærerne oplever, at skoleledelsen i nogen eller høj grad følger med i lærernes arbejde med læsning. 51% af lærerne vurderer, at ledelsen i ringe grad eller slet ikke følger med i deres arbejde med læsning.

En nærmere analyse viser, at lærere, der har været på *kursus om læsning inden for de seneste tre år*, i højere grad oplever, at ledelsen følger med i deres arbejde

med læsning end de lærere, der ikke har været på et sådant kursus inden for de seneste tre år. Konkret svarer 54% af lærerne, der har været på kursus om læsning, og 38% af de lærere, der ikke har været på kursus om læsning, at ledelsen i nogen eller høj grad følger med i deres arbejde med læsning.

Den nærmere analyse viser endvidere, at *skolens størrelse* har indflydelse på, i hvor høj grad lærerne føler, at ledelsen følger med i deres arbejde med læsning. Jo mindre skolen er, jo mere føler lærerne, at dette er tilfældet. Som eksempel kan nævnes, at 67% af lærerne på skoler med 150 elever mod 32% af lærerne på skoler med mere end 600 elever mener, at ledelsen i nogen eller høj grad følger med i deres arbejde med læsning.

I forlængelse af ovenstående er lærerne blevet spurgt om, i hvilken grad og hvordan skoleledelsen følger med i deres arbejde med læsning. Spørgsmålet er ikke stillet til de lærere, der svarede 'slet ikke' til, at lederne følger med i deres arbejde med læsning.

Tabel 5-19 I hvilken grad følger skoleledelsen med i dit arbejde med læsning på følgende måder?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
Gennem teamsamtaler (n=515)	18%	23%	44%	15%	100%
Ved at læse årsplaner (n=516)	7%	14%	51%	28%	100%
Gennem overværelse af undervisning (n=511)	65%	28%	6%	1%	100%
Gennem læseprøver (n=514)	24%	23%	33%	20%	100%
Gennem resultater fra øvrige redskaber til løbende evaluering (n=496)	47%	32%	17%	4%	100%
Ved individuelle samtaler (n=514)	22%	29%	34%	15%	100%
Anden måde (n=392)	65%	21%	10%	4%	100%

Af tabel 5-19 fremgår, at 79% af lærerne vurderer, at skoleledelsen i nogen eller høj grad følger med i deres arbejde ved at læse årsplaner.

59% af lærerne vurderer, at dette i nogen eller høj grad sker gennem teamsamtaler.

Som de måder, hvorpå lærerne vurderer, at ledelsen følger med i deres arbejde med læsning, følger i sorteret rækkefølge:

- Individuelle samtaler (53%)

- Gennem resultater fra øvrige redskaber til løbende evaluering (49%)
- Gennem resultater fra øvrige redskaber til løbende evaluering (21%)

7% af lærerne svarer, at skoleledelsen følger med i lærernes arbejde med læsning gennem overværelse af undervisning.

En nærmere analyse viser, at skolens størrelse har indflydelse på, i hvilken grad lærerne oplever, at ledelsen følger med i deres arbejde med læsning gennem overværelse af undervisning. Jo mindre skolen er, jo oftere oplever lærerne, at ledelse anvender denne fremgangsmåde til at følge arbejdet. Som eksempel kan nævnes, at 11% af lærerne på skoler med op til 150 elever mod 1% af lærere på skoler med over 600 elever svarer, at ledelsen i nogen eller høj grad følger med i deres arbejde med læsning via overværelse af undervisningen.

Den nærmere analyse viser endvidere, at skolens størrelse har indflydelse på, i hvor høj grad lærerne svarer, at skoleledelsen følger deres arbejde med læsning gennem individuelle samtaler. Jo mindre skolen er, jo oftere oplever lærerne, at ledelsen anvender denne fremgangsmåde til at følge arbejdet. Som eksempel kan nævnes, at 63% af lærerne på skoler med op til 150 elever mod 37% af lærere på skoler med over 600 elever svarer, at ledelsen i nogen eller høj grad følger med i deres arbejde med læsning ved individuelle samtaler.

Lærerne er blevet spurgt om, hvor vigtigt det er for deres pædagogiske praksis, at skoleledelsen følger med i deres arbejde med læsning. Af tabel 5-20 fremgår, at 59% af lærerne mener, at det er mindre eller ikke vigtigt. 32% af lærerne vurderer, at det er vigtigt, mens 9% mener, at det er meget vigtigt.

Tabel 5-20 Hvor vigtig er det for din pædagogiske praksis, at skoleledelsen følger med i dit arbejde med læsning?

	Procent
Ikke vigtig	13%
Mindre vigtig	46%
Vigtig	32%
Meget vigtig	9%
I alt	100%

(n=620)

En nærmere analyse viser, at skolens størrelse har indflydelse på, i hvor høj grad lærerne svarer, at det er vigtigt for deres pædagogiske praksis, at skoleledelsen følger med i arbejdet med læsning. Jo større skolen er, jo mindre vigtigt mener lærerne, at dette er. Som eksempel kan næves, at 62% af lærerne på skoler med op til 150 elever mod 36% af lærere på skoler med over 600 elever svarer, at det for deres pædagogiske praksis er vigtigt eller meget vigtigt, at skoleledelsen følger med i lærernes arbejde med læsning.

Lærerne er blevet spurgt om, hvordan de oplever fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskolingen angående ledelsens aktive deltagelse.

Tabel 5-21 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskolingen angående...

	Størst i indskoling	Det samme	Størst på mellemtrin	I alt
... ledelsens aktive deltagelse? (n=579)	38%	62%	0%	100%

Af tabel 5-21 fremgår, at 62% vurderer, at ledelsens aktive deltagelse er det samme i indskolingen og på mellemtrinnet. 38% af lærerne mener, at ledelsens aktive deltagelse er størst i indskolingen.

5.3.2 Ledernes erfaringer

Lederne er blevet spurgt om, i hvilken grad ledelsen følger lærerne i deres arbejde med resultaterne af læseprøver i indskolingen og på mellemtrinnet.

Tabel 5-22 I hvilken grad følger ledelsen lærerne i deres arbejde med resultater af læseprøver...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
... i indskolingen? (n=698)	0%	3%	36%	61%	100%
... på mellemtrinnet? (n=692)	2%	9%	50%	39%	100%

Af tabel 5-22 fremgår, at ledelsen i højst grad følger dette arbejde i indskolingen. Således svarer 97% af lederne, at de i nogen eller høj grad følger lærernes arbejde med resultaterne af læseprøver i indskolingen, mens 89% af lederne svarer, at de i nogen eller høj grad følger dette arbejde på mellemtrinnet.

Det skal bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'i høj grad' er væsentligt større for indskolingen, hvor 61% svarer dette, i forhold til 39% på mellemtrinnet.

En nærmere analyse viser, at de mandlige ledere i højere grad end de kvindelige ledere vurderer, at ledelsen følger lærerne i deres arbejde med resultaterne af læseprøver i indskoling. 96% af de mandlige mod 67% af de kvindelige ledere vurderer, at dette i nogen eller høj grad er tilfældet.

Lederne er blevet bedt om at uddybe, hvordan ledelsen mere konkret følger op på lærernes arbejde med resultaterne af læseprøverne.

Tabel 5-23 Hvordan følger ledelsen lærerne i deres arbejde med resultater af læseprøver? Ledelsen følger op ved at...

	Indskoling	Mellemtrinnet
... have samtaler med lærerne	83%	74%
... indsamle (kopier af) prøveresultaterne	53%	44%
... deltage i teammøder og/eller fagudvalgsmøder	80%	75%
... deltage i forældremøder	24%	18%
... andet	29%	27%

(n=708). Lederne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor søjlerne i tabellen kan summere til mere end 100%.

I indskoling følger ledelsen oftest med i lærernes arbejde ved at have samtaler med lærerne (83%) Som de mest benyttede måder at følge lærernes arbejde med resultater af læseprøver i indskoling følger herefter:

- Ved at deltage i teammøder og/eller fagudvalgsmøde (80%)
- Ved at indsamle (kopier af) prøveresultaterne (53%)
- Ved at deltage i forældremøder (24%)

På mellemtrinnet følger ledelsen også oftest med i lærernes arbejde ved at deltage i teammøder og/ eller fagudvalgsmøder (75%). Som de mest benyttede måder at følge lærernes arbejde med resultaterne af læseprøver på mellemtrinnet følger herefter:

- Ved at have samtaler med lærerne (74%)
- Ved at indsamle (kopier af) prøveresultaterne (44%)
- Ved at deltage i forældremøder (18%)

Ledelsen er blevet bedt om at vurdere, hvor vigtigt det er, at ledelsen følger lærerne i deres arbejde med resultater af læseprøver.

Tabel 5-24 Hvor vigtigt vurderer du, at det er, at ledelsen følger lærerne i deres arbejde med resultater af læseprøver...

	Ikke vigtigt	Mindre vigtigt	Vigtigt	Meget vigtigt	I alt
... i indskoling? (n=694)	0%	4%	44%	52%	100%
... på mellemtrinnet? (n=692)	0%	7%	51%	42%	100%

Af tabel 5-24 fremgår, at 96% af lederne vurderer, at det er vigtigt eller meget vigtigt, at ledelsen følger lærerne i deres arbejde med resultaterne af læseprøver i indskoling.

93% af lederne vurderer, at det er vigtigt eller meget vigtigt, at ledelsen følger dette arbejde på mellemtrinnet.

Det skal dog bemærkes, at andelen af ledere, der svarer 'i høj grad' er større for indskoling, hvor 52% svarer dette, i forhold til 42% på mellemtrinnet.

Lederne er blevet spurgt om, hvordan skoleledelsen indsamler viden om lærernes undervisning i læsning.

Tabel 5-25 Hvordan indsamler skoleledelsen viden om lærernes undervisning i læsning?

	Indskoling	Mellemtrinnet
Teammøder	80%	78%
Læsning af lærernes årsplaner	87%	86%
Overværelse af undervisningen	31%	27%
Resultater fra læseprøver	85%	75%
Deltager i forældremøder	27%	18%
Andet	15%	15%

(n=729). Lederne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor søjlerne i tabellen summerer til mere end 100%.

Af tabel 5-37 fremgår, at *læsning af lærernes årsplaner* er den kilde som flest ledere anvender til at få viden om lærernes undervisning i læsning, i både indskoling (87%) og på mellemtrinnet (86%).

Herefter nævner lederne *resultater fra læseprøver* (85%) og *teammøder* (80%) som de næstvigtigste kilder til indsamling af viden om lærernes undervisning i læsning i indskoling.

På mellemtrinnet nævner lederne ligeledes *teammøder* (78%) og *resultater fra læseprøver* (75%) som de næstvigtigste kilder til indsamling af viden om lærernes undervisning i læsning i indskoling.

Lederne er blevet spurgt om, hvordan de oplever fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående ledelsens aktive deltagelse.

Tabel 5-26 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående...

	Størst i indskoling	Det samme	Størst på mellemtrinnet	I alt
... ledelsens aktive deltagelse? (n=690)	29%	70%	1%	100%

70% af lederne vurderer, at ledelsens aktive deltagelse er det samme på mellemtrinnet og i indskoling. 29% af lederne vurderer, at ledelsens aktive deltagelse er størst i indskoling.

5.4 Øvrige samarbejdsrelationer

5.4.1 Lærernes erfaringer

Lærerne er blevet spurgt om, hvilke samarbejdsrelationer de benytter, når de skal udnytte den viden, de får fra læseprøver. Det er kun de lærere, der – jf. tabel 4-9 – anvender læseprøver, der har besvaret spørgsmålet.

Tabel 5-27 Hvilke samarbejdsrelationer benytter du, når du skal udnytte den viden, du får fra læseprøver?

	Procent
Klassekonferencer	57%
Team	81%
Møde med ledelse	24%
Læsekonsulent i kommunen	25%
Læsevejleder/specialcenter	76%
PPR	27%
På anden måde	11%

(n=483). Lederne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor tabellen summerer til mere end 100%.

Af tabel 5-27 fremgår det, at 81% benytter team, når de skal udnytte den viden, de får fra læseprøver. 76% benytter læsevejleder og specialcenter, mens 57% benytter klassekonferencer.

Møder med ledelsen (24%) eller læsekonsulenten i kommunen (25%) er de samarbejdsrelationer, lærerne benytter mindst.

En nærmere analyse viser, at jo højere anciennitet lærerne har, jo mere er de tilbøjelige til at benytte PPR, når de skal udnytte den viden, de får fra læseprøver. Eksempelvis svarer 9% af lærerne med 0-5 år anciennitet, at de benytter PPR, mens det er tilfældet for 39% af lærerne med 13-23 års anciennitet.

Lærerne er blevet spurgt om, i hvilken grad der på skolen er faste procedurer i forhold til at samarbejde om opfølgning på læseprøver på 5. klassetrin.

Tabel 5-28 I hvilken grad er der på skolen faste procedurer i forhold til samarbejde om opfølgning på læseprøver på 5. klassetrin med...

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
... kommunal læsekonsulent? (n=406)	58%	13%	16%	13%	100%
... PPR? (n=395)	47%	17%	24%	12%	100%
... læsevejleder/specialcenter? (n=479)	15%	5%	28%	52%	100%
... ledelsen på skolen? (n=427)	31%	23%	29%	17%	100%
... lærerteam? (n=467)	16%	11%	37%	36%	100%

Af tabel 5-28 fremgår, at lærerne hyppigst nævner læsevejledere og specialcentre (80%) som dem, der er faste samarbejdsprocedurer med i forhold til opfølgning på læseprøver på 5. klassetrin. Herefter følger i sorteret rækkefølge:

- Lærerteam (73%)
- Ledelsen på skolen (46%)
- PPR (36%)

Lærerne er blevet spurgt om, med hvem og i hvilken grad de samarbejder om deres læseundervisning.

Tabel 5-29 I hvilken grad samarbejder du med følgende om din læseundervisning?

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	I alt
Fagudvalg (n=602)	29%	29%	34%	8%	100%
Klassens øvrige lærere (n=619)	9%	25%	42%	24%	100%
Andre lærerteam (n=599)	23%	28%	35%	14%	100%
Læsevejleder / specialcenter (n=617)	8%	15%	43%	34%	100%
Skolens ledelse (n=605)	40%	37%	19%	4%	100%
Kommunale støttefunktioner (PPR, læsekonsulent eller andet) (n=606)	30%	30%	31%	9%	100%
Forældre (n=618)	5%	9%	47%	39%	100%
Skolens bibliotekar (n=613)	10%	16%	53%	21%	100%
Andre (n=490)	50%	29%	17%	4%	100%

Af tabel 5-29 fremgår, at lærerne især samarbejder med forældrene. 86% svarer, at dette i nogen eller høj grad er tilfældet.

Efter forældrene er dem, lærerne hyppigst samarbejder med om deres læseundervisning, følgende:

- Læsevejleder / specialcenter (77%)
- Skolens bibliotekar (74%)
- Klassens øvrige lærere (66%)
- Andre lærerteam (49%)

Lærerne samarbejder i ringest grad med PPR eller kommunale læsekonsulenter (40%) eller skolens ledelse (23%) om deres læseundervisning.

En nærmere analyse viser, at lærere på mindre skoler samarbejder mere med ledelsen om læseundervisningen sammenlignet med lærere på store skoler. Som eksempel kan nævnes, at 35% af lærerne på skoler med op til 150 elever svarer, at de samarbejder med ledelsen i nogen eller høj grad, mens det kun er gældende for 18% af lærerne på skoler med mere end 600 elever.

Den nærmere analyse viser endvidere, at skolens størrelse har indflydelse på, hvor stor en andel af lærerne, der samarbejder med kommunale støttefunktioner (PPR og læsekonsulent) om deres læseundervisning. Tendensen er, at jo mindre skolen er, jo mere samarbejder lærerne med kommunale støttefunktioner. Som eksempel kan nævnes, at 47% af lærerne på skoler med op til 150 elever angiver, at de samarbejder med kommunale støttefunktioner om deres læseundervis-

ning, mens det samme er gældende for 30% af lærerne på skoler med over 600 elever.

Lærerne er blevet spurgt om, hvilken betydning de tillægger samarbejdet med de forskellige samarbejdsrelationer i forbindelse med at følge den enkelte elevs læsefærdigheder. Svarfordelingen fremgår af tabel 5-30.

Tabel 5-30 Hvor vigtigt er samarbejdet med følgende om den enkelte elevs læsefærdigheder?

	Ikke vigtigt	Mindre vigtigt	Vigtigt	Meget vigtigt	I alt
Fagudvalg (n=546)	23%	41%	27%	9%	100%
Klassens øvrige lærere (n=612)	1%	12%	46%	41%	100%
Andre lærerteam (n=568)	12%	39%	37%	12%	100%
Læsevejleder/specialcenter (n=601)	1%	5%	35%	59%	100%
Skolens ledelse (n=562)	19%	42%	30%	9%	100%
Kommunale støttefunktioner (PPR, læsekonsulent eller andet) (n=557)	7%	18%	44%	31%	100%
Forældre (n=614)	1%	2%	22%	75%	100%
Skolens bibliotekar (n=598)	4%	21%	46%	29%	100%
Andre (n=369)	41%	36%	18%	5%	100%

Af tabel 5-30 fremgår, at 97% af lærerne mener, at samarbejdet med forældre er vigtigt eller meget vigtigt for den enkelte elevs læsefærdigheder.

94% af lærerne vurderer, at samarbejdet med læsevejleder og specialcenter er vigtigt eller meget vigtigt, mens 87% vurderer, at samarbejdet med klassens øvrige lærere er vigtigt eller meget vigtigt.

I sorteret rækkefølge efter, hvilke samarbejder lærerne vurderer, har størst betydning for den enkelte elevs læsefærdigheder, følger herefter:

- Kommunale støttefunktioner (PPR, læsekonsulent eller andet) (75%)
- Skolens bibliotekar (75%)
- Andre lærerteam (49%)
- Skolens ledelse (39%)

En nærmere analyse viser, at lærere på mindre skoler i højere grad end lærere på store skoler mener, at samarbejdet med skolens ledelse om den enkelte elevs læsefærdigheder er vigtigt. Således svarer 50% af lærerne på skoler med op til 150 elever, at samarbejdet med ledelsen om den enkelte elevs læsefærdigheder er vigtigt eller meget vigtigt, mens det samme er gældende for 33% af lærerne på skoler med mere end 600 elever.

Lærerne er blevet spurgt om, i hvilken grad udvikling af faglig læsning indgår i undervisningen.

Tabel 5-31 I hvilken grad indgår udvikling af faglig læsning i din undervisning?

	Procent
Slet ikke	0%
I ringe grad	5%
I nogen grad	53%
I høj grad	42%
I alt	100%

(n=623)

Af tabel 5-31 fremgår, at 95% af lærerne i nogen eller høj grad inddrager udvikling af faglig læsning i deres undervisning. 5% af lærerne svarer, at dette i ringe grad er tilfældet.

En nærmere analyse viser, at lærernes køn har indflydelse på, i hvilken grad udvikling af faglig læsning indgår i deres undervisning. 96% af kvinderne mod 90% af mændene svarer, at udvikling af faglig læsning i nogen eller høj grad indgår i deres undervisning.

Lærerne er blevet spurgt om, i hvilken grad faglærerne i klassen tager ansvar for udviklingen af elevernes læsefærdigheder.

Tabel 5-32 I hvilken grad tager faglærerne i klassen ansvar for udvikling af elevernes læsefærdigheder?

	Procent
Slet ikke	8%
I ringe grad	38%
I nogen grad	46%
I høj grad	8%
I alt	100%

(n=620)

Af tabel 5-32 fremgår, at 54% af lærerne i nogen eller høj grad vurderer, at faglærerne i klassen tager ansvar for udvikling af elevernes læsefærdigheder.

Af tabel 5-33 fremgår, at 75% af lærerne vurderer, at fokus på samarbejde med kolleger i relation til elevernes læsefærdigheder er det samme i indskolingen og på mellemtrinnet. 24% vurderer, at dette fokus er størst i indskolingen.

Tabel 5-33 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskolingen angående...

	Størst i indskoling	Det samme	Størst på mellemtrin	I alt
... samarbejde med kolleger? (n=603)	24%	75%	1%	100%

5.4.2 *Ledernes erfaringer*

Lederne er blevet spurgt, om skoleledelsen følger mindre eller mere med i, at de faglige mål i læsning bliver nået på mellemtrinnet sammenlignet med indskolingen. Beregningsgrundlaget i tabel 5-34 er udelukkende baseret på de ledere, der anvender de nævnte redskaber.

Tabel 5-34 Sammenlignet med indskolingen, følger skoleledelsen så mindre eller mere med i, om de faglige mål i læsning bliver nået på mellemtrinnet, via...

	Mindre	Samme hyppighed	Mere	I alt
... deltagelse i klassekonferencer? (n=516)	34%	65%	1%	100%
... møder med klasselærer? (n=546)	22%	76%	2%	100%
... møder med læsevejledere eller tilsvarende? (n=538)	23%	76%	1%	100%
... overværelse af undervisning? (n=344)	26%	73%	1%	100%
... møder med team? (n=611)	9%	90%	1%	100%
... lærernes årsplaner? (n=658)	3%	96%	1%	100%
... andet? (n=124)	13%	85%	2%	100%

Det fremgår af tabel 5-34, at mellem 65% og 96% af lederne – afhængig af fremgangsmåden – vurderer, at hyppigheden, hvormed skoleledelsen følger med i, om de faglige mål i læsning bliver nået, er den samme i indskolingen og på mellemtrinnet.

34% af lederne vurderer, at skoleledelsens *deltagelse i klassekonferencer* sker mindre på mellemtrinnet sammenlignet med indskoling.

26% af lederne vurderer, at skoleledelsens *overværelse af undervisningen* sker mindre på mellemtrinnet sammenlignet med indskoling.

Opmærksomheden henledes på at 114 (18%) ud af de 631 adspurgte ledere har svaret, at de ikke bruger *overværelse af undervisning* til at følge med i, om de faglige mål i indskoling og på mellemtrinnet bliver nået.

Endelig vurderer 23% og 22% af lederne, at henholdsvis skoleledelsens *møder med læsevejledere (eller tilsvarende)* og *møder med klasselærer* sker mindre på mellemtrinnet sammenlignet med indskoling.

I forlængelse heraf, er lederne blevet spurgt om, hvilke samarbejdsfora de betragter som de vigtigste på de enkelte trin.

Tabel 5-35 Hvilke samarbejdsfora betragter du som de vigtigste i forhold til læsning?

	Indskoling	Mellemtrinnet	Udskoling
Teammøder	86%	85%	56%
Møder mellem leder og lærer	44%	40%	23%
Fagudvalg	63%	65%	50%
Ledelsesmøder	9%	8%	6%
Klassekonferencer	67%	59%	34%
Andet	13%	12%	8%

(n=729). Lederne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor søjlerne i tabellen summerer til mere end 100%.

Af tabel 5-35 fremgår, at teammøder er det vigtigste samarbejdsforum for alle tre trin. Således vurderer 86%, 85% og 56% af lederne, at teammøder er et af de vigtigste samarbejdsfora i henholdsvis indskoling, på mellemtrinnet og i udskoling.

Efter teammøder nævner lederne klassekonferencer (67%) og fagudvalg (63%) som de vigtigste samarbejdsfora i indskoling. På mellemtrinnet nævner lederne fagudvalg (65%) og klassekonferencer (59%) som de vigtigste samarbejdsfora efter teammøder. De næstvigtigste samarbejdsfora i udskoling er ligeledes fagudvalg (50%) og klassekonferencer (34%).

Lederne er blevet spurgt, om skoleledelsen deltager i møder på kommunalt niveau, hvor udvikling af læsefærdigheder bliver drøftet.

Tabel 5-36 Deltager skoleledelsen i møder på kommunalt niveau, hvor udvikling af læsefærdigheder bliver drøftet?

	Procent
Ja	63%
Nej	37%
I alt	100%

(n=718)

Af tabel 5-36 fremgår, at dette er tilfældet på 63% af skolerne. 37% af skolerne har ikke møder på kommunalt niveau, hvor udvikling af læsefærdigheder bliver drøftet.

I forlængelse heraf er lederne blevet spurgt om, hvilke møder de i givet fald deltager i på kommunalt niveau, hvor udvikling af elevernes læsefærdigheder bliver drøftet.

Tabel 5-37 Hvilke møder på kommunalt niveau deltager skoleledelsen i?

	Procent
Møder med PPR og/eller læsekonsulent	80%
Skoleledermøder	91%
Møder i tværgående udvalg	29%
Andet	10%

(n=456)

Af tabel 5-37 fremgår, at 91% af lederne svarer, at skoleledelsen deltager via skoleledermøder. 80% af lederne svarer, at det sker ved møder med PPR og/eller en læsekonsulent. 29% af lederne svarer, at deltagelsen på kommunalt niveau sker via møder i tværgående udvalg.

I forlængelse af relationen til kommunen er lederne blevet spurgt om, hvordan kommunen støtter skolens test- og evalueringspraksis.

Tabel 5-38 Hvordan støtter kommunen skolens test- og evalueringspraksis? Via...

	Indskoling	Mellemtrinnet
... PPR?	67%	59%
... læsekonsulent?	61%	55%
... skriftligt materiale?	30%	27%
... møder?	45%	38%
... kurser?	56%	47%
... andet	10%	8%
... kommunen støtter ikke skolens evalueringspraksis i forhold til læseprøver	13%	14%

(n=729)

Af tabel 5-38 fremgår, at lederne vurderer, at kommunen i højere grad støtter skolens test- og evalueringspraksis i indskolingen sammenlignet med på mellemtrinnet.

I forhold til indskolingen svarer 67% af lederne, at kommunen støtter skolen via PPR. Som de hyppigst nævnte måder, hvorpå kommunen støtter skolens test- og evalueringspraksis i indskolingen følger herefter:

- Via læsekonsulent (61%)
- Via kurser (56%)
- Via møder (45%)
- Via skriftlige materialer (30%)

I forhold til mellemtrinnet svarer 59% af lederne, at kommunen støtter skolen via PPR. Som de hyppigst nævnte måder, hvorpå kommunen støtter skolens test- og evalueringspraksis på mellemtrinnet følger herefter:

- Via læsekonsulent (55%)
- Via kurser (47%)
- Via møder (38%)
- Via skriftlige materialer (27%)

Lederne er blevet spurgt om, hvordan de oplever fokus på læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskolingen angående samarbejde med kolleger.

Tabel 5-39 Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående...

	Størst i indskoling	Det samme	Størst på mellemtrinnet	I alt
... samarbejde med kolleger? (n=700)	25%	74%	1%	100%

Af tabel 5-39 fremgår, at 74% af lederne vurderer, at dette fokus er det samme i indskoling og på mellemtrinnet. 25% vurderer, at fokus er størst i indskoling.

5.5

Opsummering

Over halvdelen (52%) af lærerne har haft klassen fra 1. klasse. De resterende lærere (48%), der har overtaget klassen senere, svarer, at de især har fået viden om elevernes læsefærdigheder via deres egen vurdering af elevernes færdigheder.

Således svarer 89% af lærerne, at de i nogen eller høj grad fik den viden om den klasse, de overtog, fra deres egen vurdering af elevernes færdigheder. Herefter får lærerne denne viden via den tidligere dansklærer (72%) eller via resultater fra læseprøver (72%).

83% af lærerne svarer, at viden om elevernes læsefærdigheder havde nogen eller stor betydning for deres pædagogiske praksis.

Undersøgelsen viser endvidere i forhold til overtagelse af klasser, at der ifølge lederne på 92% af skolerne er faste procedurer for overdragelse af klasser fra børnehaveklasse til indskoling. På 55% af skolerne er der faste procedurer for overdragelse af klasser fra indskoling til mellemtrin. Endelig er der faste procedurer for overdragelse af klasser fra mellemtrinnet til udskoling på 62% af skolerne.

Undersøgelsen viser videre i forhold til samarbejdet på skolen, at teammøder og fagudvalg af lederne betragtes som de vigtigste samarbejdsfora på skolen.

I forhold til samarbejdet med forældrene svarer 96% af lærerne, at de i nogen eller høj grad inddrager forældrene i arbejdet med elevernes læsefærdigheder. Undersøgelsen viser endvidere, at lærerne især inddrager forældrene i arbejdet med elevernes læsefærdigheder ved forældremøderne, hvor forældrenes rolle bliver drøftet.

På 59% af skolerne er der fælles beslutninger om, hvordan forældrene informeres om deres børns læsefærdigheder. Ifølge lederne udviser forældrene i nogen

eller høj grad interesse for elevernes læsefærdigheder i henholdsvis indskolingen (100%) og på mellemtrinnet (95%).

I forhold til samarbejdet mellem lærerne og lederne oplever 49% af lærerne, at skoleledelsen i nogen eller høj grad følger med i lærernes arbejde med læsning. 51% af lærerne vurderer, at ledelsen i ringe grad eller slet ikke følger med i deres arbejde med læsning.

79% af de lærere, der oplever, at skolelederne følger deres arbejde med læsning, vurderer, at skoleledelsen i nogen eller høj grad følger med i deres arbejde ved at læse årsplaner. 59% af lærerne vurderer, at dette i nogen eller høj grad sker gennem teamsamtaler.

59% af samtlige lærere mener, at det er mindre eller ikke vigtigt, at skolelederne følger deres arbejde med læsning. 32% af lærerne vurderer, at det er vigtigt, mens 9% mener, at det er meget vigtigt.

Til sammenligning svarer 97% af lederne, at de i nogen eller høj grad følger lærernes arbejde med resultaterne af læseprøver i indskolingen, mens 89% af lederne svarer, at de i nogen eller høj grad følger dette arbejde på mellemtrinnet.

96% af lederne vurderer, at det er vigtigt eller meget vigtigt, at ledelsen følger lærerne i deres arbejde med resultaterne af læseprøver i indskolingen. 93% af lederne vurderer, at det er vigtigt eller meget vigtigt, at ledelsen følger dette arbejde på mellemtrinnet.

63% af lederne deltager i møder på kommunalt niveau, hvor udvikling af læsefærdigheder bliver drøftet.

6. METODISKE BEMÆRKNINGER

Rapporten afsluttes i det følgende med metodiske refleksioner, dels i forhold til elementerne i undersøgelsen, dels i forhold til genstandsfeltet.

6.1 Beskrivelse af respondenterne

6.1.1 *Beskrivelse af lærerne*

Tabel 6-1 Kønsfordeling

	Procent
Mand	15%
Kvinde	85%
I alt	100%

(n=626)

Tabel 6-2 Hvor mange år har du arbejdet som lærer?

	Procent
5 år eller færre	20%
6 til 12 år	20%
13 til 23 år	20%
24 til 30 år	22%
31 år eller flere	18%
I alt	100%

(n=622)

Tabel 6-3 Dansk som liniefag

	Procent
Ja	45%
Nej	55%
I alt	100%

(n=626)

Tabel 6-4 Hvor mange år har du undervist i dansk på mellemtrinnet?

	Procent
2 år eller færre	27%
3 til 6 år	24%
7 til 13 år	24%
14 år eller flere	25%
I alt	100%

(n=612)

Tabel 6-5 Hvor mange dages kursus om læsning, har du deltaget i inden for de seneste tre år?

	Procent
Ingen kurser	34%
1-5 dage	35%
6-10 dage	14%
11-20 dage	7%
Flere end 20 dage	10%
I alt	100%

(n=620)

6.1.2 *Beskrivelse af lederne*

Tabel 6-6 Kønsfordeling

	Procent
Mand	66%
Kvinde	34%
I alt	100%

(n=724)

Tabel 6-7 Hvor mange år har du været skoleleder?

	Procent
3 år eller færre	20%
4 til 8 år	28%
9 til 15 år	28%

16 år eller flere	24%
I alt	100%

(n=715)

6.1.3 *Beskrivelse af skolerne*

Tabel 6-8 Er der en læsevejleder eller tilsvarende på jeres skole?

	Procent
Ja	88%
Nej	12%
I alt	100%

(n=725)

Tabel 6-9 Er der en læsekonsulent eller tilsvarende i jeres kommune?

	Procent
Ja	70%
Nej	28%
Ved ikke	2%
I alt	100%

(n=726)

Tabel 6-10 Har kommunen en skriftligt formuleret læsepolitik?

	Procent
Ja	38%
Nej	54%
Ved ikke	8%
I alt	100%

(n=726)

Tabel 6-11 Hvor mange elever er der på din skole?

	Procent
0-150 elever	18%
151-300 elever	21%

301-450 elever	22%
451-600 elever	22%
Mere end 600 elever	17%
I alt	100%

(n=721)

6.2 Fremgangsmåde

Dataindsamlingen er foregået via en kombineret internetbaseret og postal spørgeskemaundersøgelse blandt 1.000 ledere og 1.000 lærere på i alt 1.000 tilfældigt udvalgte folkeskoler.

De 1.000 folkeskoler er tilfældigt udtrukket på baggrund af et nettoudtag på i alt 1.582 folkeskoler. Nettoudtaget på 1.582 er fremkommet ved at udelukke rene 10. klassecentre og folkeskoler, der tidligere har deltaget i selvevalueringer i forbindelse med EVA's evalueringer, fra bruttoudtaget af landets samtlige 1.644 folkeskoler.

EVA har udarbejdet udkast til temaer og spørgsmål i spørgeskemaet, og NIRAS Konsulenterne har efterfølgende færdiggjort skemaet.

Spørgeskemaet er udarbejdet i to versioner – ét til lederne og ét til lærerne.

Spørgeskemaet er inden udsendelsen blevet afprøvet i en pilottestet blandt tre ledere og tre lærere i forhold til emner, spørgsmål, svarkategorier og begreber. Pilottesten er foregået via personlige interview med de pågældende ledere og lærere, hvor skemaet er blevet diskuteret igennem. På baggrund af pilottesten har EVA og NIRAS Konsulenterne efterfølgende justeret spørgeskemaerne til.

Der er blevet udsendt i alt 2.000 spørgeskemaer til i alt 1.000 tilfældigt udvalgte folkeskoler.

Hver skole har modtaget en pakke indeholdende et skema til lederne og et til læreren.

Da det ikke har været muligt at rekvirere navne og adresser på lærerne, er skemaerne sendt til skolelederen på de udvalgte skoler. I følgebrevet til skolelederne er disse blevet instrueret om formålet med undersøgelsen samt anmodet om at fordele spørgeskemaerne ud fra et tilfældighedskriterium (alfabetisk navneoversigt).

Ud over spørgeskemaet har læreren modtaget et følgebrev, der introducerede til undersøgelsen, samt en frankeret svarkuvert. Både lærere og ledere har haft mulighed for at udfylde skemaet på internettet via et unikt password indeholdt i deres respektive følgebrev.

Der er udsendt skriftlige erindringskrivelser til skolelederne efter svarfristens udløb.

Nedenstående tabel viser svarprocenten for undersøgelsen.

Tabel 6-12 Stikprøve og svarprocent

	Ledere	Lærere	Total
Bruttoudtag	1.000	1.000	2.000
Bortfald ²	12	12	24
Bruttostikprøve	988	988	1976
Ej returneret	257	357	614
Indkomne besvarelser	731	631	1362
Svarprocent	74%	64%	69%

Den overordnede svarprocent for undersøgelsen er 69%, hvilket samlet set vurderes at være meget tilfredsstillende. I alt har 766 ud 1.000 skoler (77%) deltaget i undersøgelsen. En bortfalds- og frafaldsanalyse har vist, at stikprøven er repræsentativ på skolestørrelse og undervisningsniveau.

Stikprøvens størrelse, resultatet af bortfalds- og frafaldsanalysen samt datas generelle reliabilitet og validitet gør, at undersøgelsen resultater og konklusioner er robuste og gyldige.

6.2.1 *Bemærkninger til de multivariate analyser*

Analyserne i rapporten er foretaget via multivariate analyser. Analyserne er foretaget via GLM (Generalized Linear Models) i SPSS. På baggrund af analysen er det muligt at foretage kontrol for tredjevariabel og at indføre de mulige påvirkningsfaktorer i samme model, da man herved får et mål for de enkelte variables forklaringskraft kontrolleret for de øvrige variable.

Dette mindsker risikoen for, at der blot er tale om tilfældige sammenhænge. Desuden betyder det, at der gives et mere realistisk billede af de enkelte variables selvstændige betydning. Endelig er der foretaget en forudsætningstest for at sikre resultaternes reliabilitet og validitet. Analyserne er udelukkende blevet

gennemført hvor forudsætningstest for de statistiske metoder ikke er blevet brudt.

Den videre analyse er sket via krydstabulering af sammenhænge der viste sig signifikante i GLM analyserne. Dette har givet et output på mere end 600 kryds. Samtlige statistisk signifikante og relevante sammenhænge er i rapporten kommenteret i nærmere analyser.

Følgende variable er anvendt i analysen på lærerne:

- Køn
- Anciennitet som lærer
- Liniefag i dansk
- Kurser om læsning inden for de seneste tre år
- Antal undervisningsår på mellemtrinnet
- Antal elever på skolen

Følgende variable er anvendt i analysen på lederne

- Køn
- Anciennitet som leder
- Læsevejleder på skolen
- Læsekonsulent på skolen
- Skriftlig formuleret læsepolitik i kommunen
- Antal elever på skolen

Der er foretaget signifikanstest, hvor signifikansniveauet, α , er sat til $\alpha = 0,05$.

6.2.2 *Vurdering af fremgangsmåden*

Som det fremgår, er den endelige udvælgelse af dansklæreren til deltagelse i undersøgelsen efter præcise anvisninger fra NIRAS Konsulenterne blevet foretaget af skoleledelsen på de 1.000 skoler. Det er således skoleledelsen, der har varetaget udvælgelsen og fordelingen af spørgeskemaet til én dansklærer på 5. klassetrin.

Med den valgte fremgangsmåde er der en mulighed for, at de dansklærere, der har deltaget i undersøgelsen, kan tegne et andet billede af praksis i forhold til indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder, end hvis udvælgelsen af lærerne for eksempel var foretaget af NIRAS Konsulenterne.

² Bortfaldet skyldes primært nedlagte skoler eller at de kontaktede skoler udelukkende har været 10. klasses centre.

Dansklærerne på skolerne med mere end én 5. klasse i undersøgelsen kan bevidst eller ubevidst være udvalgt af skoleledelsen, fordi de repræsenterer givne handlings- eller holdningskompetencer i forhold til indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder.

I det omfang skolelederne har fulgt anvisningerne - hvilket kontakten til skolerne i undersøgelsesperioden udelukkende giver anledning til at tro - er det vurderingen, at de indsamlede data er repræsentative og anvendelige i forhold til at tegne et billede af indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder.

Spørgeskemaerne er blevet relativt omfangsrige og spænder over en nuanceret og bredt indblik i indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder. Dette gør i kombination med den høje svarprocent og de få bemærkninger fra pilottesten, at datamaterialet og analyserne vurderes at være valide og robuste.

Samlet set er det således NIRAS Konsulenternes vurdering, at målet med undersøgelsen er nået.

7. **BILAG**

7.1 Spørgeskema til ledere

SPØRGESKEMA TIL SKOLELEDERE

EVALUERING AF INDSATSEN FOR AT FREMME ELEVERNES LÆSEFÆRDIGHEDER I FOLKESKOLEN

Januar 2005

NIRAS Konsulenterne A/S for Danmarks Evalueringsinstitut

VEJLEDNING TIL BESVARELSE AF SPØRGESKEMAET

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har bedt Niras Konsulenterne A/S om at gennemføre en undersøgelse blandt skoleledere i folkeskolen.

Undersøgelsen skal fungere som en del af dokumentationen i forbindelse med EVA's evaluering af indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder i folkeskolen.

Evalueringens formål er at afdække og vurdere, hvordan skoler og kommuner i et samspil arbejder med at indsamle, anvende og udvikle viden og erfaringer om elevernes læseindlæring på især 1.-6. klassetrin.

Du kan eventuelt læse mere om evalueringen på www.eva.dk

Inden du besvarer de enkelte spørgsmål, er det en god idé at læse spørgsmålet og svarmulighederne igennem.

Under hvert spørgsmål er der opstillet en række svarmuligheder med tilhørende svarkasser.

Du besvarer spørgsmålet ved at sætte kryds i den kasse, der bedst passer med din vurdering. Som oftest skal hvert spørgsmål besvares med ét enkelt kryds.

Ved nogle spørgsmål har du dog mulighed for at sætte flere kryds. Det vil fremgå af spørgsmålene, hvornår du kan sætte flere kryds.

Endelig er du velkommen til at skrive kommentarer, hvor der er afsat plads til det.

Alle indkomne besvarelser vil blive behandlet fortroligt og ingen enkeltbesvarelser vil blive udleveret til Danmarks Evalueringsinstitut eller andre.

Skulle du have tvivlsspørgsmål med hensyn til besvarelse af skemaet, er du meget velkommen til at kontakte Christoffer Buch-Larsen på telefonnummer 8732 3212 eller e-mail cbl@niraskon.dk.

Vi vil gerne have din besvarelse retur via internettet eller i vedlagte frankerede svarkuvert senest d. 1. februar 2004.

På forhånd tak!

De første spørgsmål handler om dig og din skole.

1. Er du...

- Mand 1
Kvinde 2

2. Hvor mange år har du været skoleleder?

Skriv antal hele år: __ __

3. Er der en læsevejleder eller tilsvarende på jeres skole?

Ved tilsvarende forstås fx specialcenterlærer, specialundervisningskoordinator mv.

- Ja 1
Nej 2

4. Er der en læsekonsulent eller tilsvarende i jeres kommune?

- Ja 1
Nej 2
Ved ikke 0

5. Har kommunen en skriftligt formuleret læsepolitik?

- Ja 1
Nej 2
Ved ikke 0

6. Hvor mange elever er der på din skole?

Skriv antal elever (ca.) : __ __ __ __

7. Hvor vigtig vurderer du, at nedenstående kilder er for udvikling af lærernes viden om læsning på mellemtrinnet...

Sæt et kryds i hver række!

	Ikke vigtig	Mindre vigtig	Vigtig	Meget vigtig
... nationale og internationale undersøgelser (fx DANLÆS, NORDLÆS, PISA mv.)?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... anden forskning om læsning fra tidsskrifter og bøger?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... vejledninger til boglige materialer?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... vejledninger fra Undervisningsministeriet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... nationale indsatsområder og udviklingsprogrammer?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... andre eksterne kilder?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... erfaringsdeling i kommunen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... erfaringsdeling på skolen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... andet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

De følgende spørgsmål handler om evalueringspraksis på skolen.

8. Evaluerer I elevernes læsefærdigheder gennem prøver?

- Ja 1
 Nej 2 → gå til 14

9. I hvilken grad er der fælles procedurer på skolen for prøver af elevernes læseudvikling...

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
... på indskolingen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... på mellemtrinnet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... på udskolingen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

⇒ **Hvis der ikke er fælles procedurer på mellemtrinnet, går du direkte videre til spørgsmål 11.**

10. I hvilken grad vurderer du, at følgende kilder påvirker jeres arbejde med læseprøver på mellemtrinnet

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
Undervisningsministeriet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Medierne	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Forskning	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Kommunen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Andre skoler	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Forældrene	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Andre	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

11. I hvilken grad følger ledelsen lærerne i deres arbejde med resultater af læseprøver...

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
... i indskoling?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... på mellemtrinnet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

⇒ Hvis ledelsen ikke følger lærerne i deres arbejde med resultater af læseprøven går du direkte videre til spørgsmål 13.

12. Hvordan følger ledelsen lærerne i deres arbejde med resultater af læseprøver? Ledelsen følger op ved at...

Sæt gerne flere kryds i hver kolonne!

	Indskoling	Mellemtrinnet
... have samtaler med lærerne	☐ 1	☐ 1
... indsamle (kopier af) prøveresultaterne	☐ 1	☐ 1
... deltage i teammøder og/eller fagudvalgsmøder	☐ 1	☐ 1
... deltage i forældremøder	☐ 1	☐ 1
... andet	☐ 1	☐ 1

13. Hvor vigtigt vurderer du, at det er, at ledelsen følger lærerne i deres arbejde med resultater af læseprøver...

Sæt et kryds i hver række!

	Ikke vigtigt	Mindre vigtigt	Vigtigt	Meget vigtigt
... i indskoling?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... på mellemtrinnet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

14. Hvordan støtter kommunen skolens evalueringspraksis i relation til læsning? Via...

Sæt gerne flere kryds i hver kolonne!

	Indskoling	Mellemtrinnet
... PPR?	☐ 1	☐ 1
... læsekonsulent?	☐ 1	☐ 1
... skriftligt materiale?	☐ 1	☐ 1
... møder?	☐ 1	☐ 1
... kurser?	☐ 1	☐ 1
... andet?	☐ 1	☐ 1
... kommunen støtter ikke skolens evalueringspraksis i forhold til læseprøver	☐ 1	☐ 1

De næste spørgsmål handler om jeres arbejde med mål for læsning.

15. Har skolen egne mål for læsning...

Sæt et kryds i hver række!

	Ja	Nej
... i indskoling?	☐ 1	☐ 2
... på mellemtrinnet?	☐ 1	☐ 2
... i udskoling?	☐ 1	☐ 2

16. Hvordan følger skoleledelsen med i om trinmål i læsning bliver nået på mellemtrinnet? Via...

Sæt gerne flere kryds! Ved 'klassekonference' forstås møde om klassens elever mellem fx dansk læreren, specialundervisningslæreren, skolelederen og læsekonsulent/vejlederen på skolen.

- ... deltagelse i klassekonferencer? 1
- ... møder med klasselærer? 1
- ... møder med læsevejledere eller tilsvarende? 1
- ... overværelse af undervisning? 1
- ... møder med team? 1
- ... lærernes årsplaner? 1
- ... andet? 1

17. Sammenlignet med indskolingen, følger skoleledelsen så mindre eller mere med i om de faglige mål i læsning bliver nået på mellemtrinnet, via...

	Mindre på mellemtrinnet	Samme hyppighed	Mere på mellemtrinnet	Bruger ikke muligheden
... deltagelse i klassekonferencer?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... møder med klasselærer?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... møder med læsevejledere eller tilsvarende?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... overværelse af undervisning?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... møder med team?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... lærernes årsplaner?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... andet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

De næste spørgsmål handler om erfaringsdeling og udviklingsarbejder

18. Har der inden for de seneste fem år været forsøgs- og udviklingsarbejde på skolen, hvor læsning har indgået som et væsentligt element?

- Ja, på indskolingen 1
- Ja, på mellemtrinnet 2
- Ja, på begge trin 3

Nej 4 → gå til 20

Ved ikke 0 → gå til 20

19. I hvilken grad har forsøgs- og udviklingsarbejdet haft varig betydning for skolens undervisning...

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	Ved ikke
... i indskolingen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
... på mellemtrinnet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0

20. I hvilken grad er det et indsatsområde for ledelsen at styrke lærernes muligheder for videndeling om læsefærdigheder...

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
... i indskolingen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... på mellemtrinnet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

21. I hvilken grad har lærere i indeværende skoleår fået tildelt kurser med læsning som hovedfokus...

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
... i indskolingen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... på mellemtrinnet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... i udskolingen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

De følgende spørgsmål handler om samarbejdsrelationer.

22. Er der på skolen procedurer for overdragelse af klasser...

Sæt et kryds i hver række!

	Ja	Nej
... fra børnehaveklasse til indskoling?	☐ 1	☐ 2
... fra indskoling til mellemtrin?	☐ 1	☐ 2
... fra mellemtrin til udskoling	☐ 1	☐ 2

⇒ Hvis der slet ikke er procedurer for overdragelsen af klasser, går du direkte videre til spørgsmål 24

23. Hvilke procedurer for overdragelse af klasser anvender I? Via...

Sæt gerne flere kryds i hver kolonne!

	Indskoling	Mellemtrinet	Udskoling
... nedskrevne aftaler?	☐ 1	☐ 1	☐ 1
... mundtlige aftaler?	☐ 1	☐ 1	☐ 1

24. Hvilke samarbejdsfora betragter du som de vigtigste i forhold til læsning?

Sæt gerne flere kryds i hver kolonne!

	Indskoling	Mellemtrinet	Udskoling
Teammøder	☐ 1	☐ 1	☐ 1
Møder mellem leder og lærer	☐ 1	☐ 1	☐ 1
Fagudvalg	☐ 1	☐ 1	☐ 1
Ledelsesmøder	☐ 1	☐ 1	☐ 1
Klassekonferencer	☐ 1	☐ 1	☐ 1
Andet	☐ 1	☐ 1	☐ 1

25. Deltager skoleledelsen i møder på kommunalt niveau, hvor udvikling af læsefærdigheder bliver drøftet?

- Ja 1
Nej 2 → gå til 27

26. Hvilke møder på kommunalt niveau deltager skoleledelsen i?

Sæt gerne flere kryds!

Møder med PPR og/eller læsekonsulent	☐ 1
Skoleledermøder	☐ 1
Møder i tværgående udvalg	☐ 1
Andet	☐ 1

De følgende spørgsmål handler om lærernes undervisningspraksis.

27. Hvordan indsamler skoleledelsen viden om lærernes undervisning i læsning?

Sæt gerne flere kryds i hver kolonne!

	Indskoling	Mellemtrinnet
Teammøder	☐ 1	☐ 1
Læsning af lærernes årsplaner	☐ 1	☐ 1
Overværelse af undervisningen	☐ 1	☐ 1
Resultater fra læseprøver	☐ 1	☐ 1
Deltager i forældremøder	☐ 1	☐ 1
Andet	☐ 1	☐ 1

28. I hvilken grad vurderer du, at lærernes kvalifikationer generelt svarer til de krav, der stilles til dem i forhold til at undervise i læsning...

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
... i indskoling?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... på mellemtrinnet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

De følgende spørgsmål handler om samarbejdet med forældrene.

29. I hvilken grad vurderer du, at forældrene udviser interesse for elevernes læsefærdigheder...

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
... i indskoling?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... på mellemtrinnet?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

30. Er der på skolen fælles beslutninger om hvordan forældrene informeres om deres børns læsefærdigheder?

Ja 1
Nej 2

31. Hvordan informeres forældrene om deres børns læsefærdigheder?

Sæt gerne flere kryds!

- Skole-hjemsamtaler 1
Skriftlige informationer 1
Andet 1

32. Har skolens læseindsats været på skolebestyrelsens dagsorden inden for de seneste 3 år?

- Ja 1
Nej 2 → gå til 34
Ved ikke 0 → gå til 34

33. Hvordan har skolens læseindsats været på skolebestyrelsens dagsorden inden for de seneste 3 år?

Sæt gerne flere kryds!

- Via principper 1
Via formuleringer og/eller indsatsområder for læsning 1
Via drøftelse af testresultater 1
Via medarrangør af debatmøder 1
Andet 1

34. Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskolingen angående...

	Størst fokus på indskoling	Der er <u>samme</u> fokus på mellemtrinnet som på indskolingen	Størst fokus på mellemtrinnet
... brug af læseprøver?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... løbende evaluering generelt?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... søgning af kurser og efteruddannelse?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... tildeling af kurser og efteruddannelse	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... arbejde med mål?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... samarbejde med kolleger?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... ledelsens aktive deltagelse?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... samarbejde med forældre?	☐ 1	☐ 2	☐ 3

7.2

Spørgeskema til lærere

SPØRGESKEMA TIL LÆRERE

EVALUERING AF INDSATSEN FOR AT FREMME ELEVERNES LÆSEFÆRDIGHEDER I FOLKESKOLEN

Januar 2005

NIRAS Konsulenterne A/S for Danmarks Evalueringsinstitut

VEJLEDNING TIL BESVARELSE AF SPØRGESKEMAET

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har bedt Niras Konsulenterne A/S om at gennemføre en undersøgelse blandt lærere, som underviser i dansk på 5. klassetrin i folkeskolen.

Undersøgelsen skal fungere som en del af dokumentationen i forbindelse med EVA's evaluering af indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder i folkeskolen.

Evalueringsens formål er at afdække og vurdere, hvordan skoler og kommuner i et samspil arbejder med at indsamle, anvende og udvikle viden og erfaringer om elevernes læseindlæring på især 1.- 6. klassetrin.

Du kan eventuelt læse mere om evalueringen på www.eva.dk

Du bedes ved besvarelsen af spørgeskemaet tage udgangspunkt i dit arbejde som dansklærer i en klasse på 5. klassetrin.

Inden du besvarer de enkelte spørgsmål, er det en god idé at læse spørgsmålet og svarmulighederne igennem.

Under hvert spørgsmål er der opstillet en række svarmuligheder med tilhørende svarkasser.

Du besvarer spørgsmålet ved at sætte kryds i den kasse, der bedst passer med din vurdering. Som oftest skal hvert spørgsmål besvares med ét enkelt kryds.

Ved nogle spørgsmål har du dog mulighed for at sætte flere kryds. Det vil fremgå af spørgsmålene, hvornår du kan sætte flere kryds.

Endelig er du velkommen til at skrive kommentarer, hvor der er afsat plads til det.

Alle indkomne besvarelser vil blive behandlet fortroligt og ingen enkeltbesvarelser vil blive udleveret til Danmarks Evalueringsinstitut eller andre.

Skulle du have tvivlsspørgsmål med hensyn til besvarelse af skemaet, er du meget velkommen til at kontakte Christoffer Buch-Larsen på telefonnummer 8732 3212 eller e-mail cbl@niraskon.dk.

Vi vil gerne have din besvarelse retur via internettet eller i vedlagte frankerede svarkuvert senest d. 1. februar 2005.

På forhånd tak!

De første spørgsmål handler om dig og din skole.

1. Er du...

- Mand 1
Kvinde 2

2. Hvor mange år har du arbejdet som lærer?

Skriv antal hele år: ___

3. Har du liniefag i dansk?

- Ja 1
Nej 2

4. Hvor mange dages kurser om læsning, har du deltaget i inden for de seneste tre år?

- Ingen kurser 1
1- 5 dage 2
6 – 10 dage 3
11 – 20 dage 4
Flere end 20 dage 5

5. Hvor mange år har du undervist i dansk på mellemtrinnet?

Skriv antal hele år.

Skriv antal hele år: ___

6. Hvor mange elever er der i alt på din skole?

Skriv antal elever (ca.) : ___

De næste spørgsmål handler om din egen anvendelse af viden om læseundervisning, der er skabt uden for skolens og kommunens ramme

7. Har du i din tilrettelæggelse, gennemførelse eller evaluering af din undervisning anvendt viden om læseundervisning fra...

Sæt et kryds i hver række!

	Ja	Nej	Ved ikke
... nationale og internationale undersøgelser (fx DANLÆS, NORDLÆS, PISA mv.)?	☐ 1	☐ 2	☐ 0
... anden forskning om læsning fra tidsskrifter og bøger?	☐ 1	☐ 2	☐ 0
... vejledninger til boglige materialer?	☐ 1	☐ 2	☐ 0

... fortsættes på næste side

	Ja	Nej	Ved ikke
... vejledninger fra Undervisningsministeriet?	☐ 1	☐ 2	☐ 0
... nationale indsatsområder og udviklingsprogrammer?	☐ 1	☐ 2	☐ 0
... andre eksterne kilder (skriv hvilke nedenfor)?	☐ 1	☐ 2	☐ 0

Hvis andre eksterne kilder, skriv hvilke:

⇒ Hvis du har svaret 'nej' eller 'ved ikke' til alt i spørgsmål 7 går du direkte videre til spørgsmål 9.

**8. I hvilken grad har den viden, du har fået om læseundervisning gennem førnævnte kilder givet anledning til en ændring i din...
 Sæt et kryds i hver række!**

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
... tilrettelæggelse af undervisningen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... gennemførelse af undervisningen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... evaluering af undervisningen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

De næste spørgsmål handler om din evalueringspraksis. Vi vil bede dig tage udgangspunkt i den 5. klasse, som du i øjeblikket underviser i dansk.

9. Evaluerer du elevernes læsefærdigheder gennem prøver?

Ja 1
 Nej 2 → gå til 18

10. Hvilke former for læseprøver anvender du til at evaluere elevernes læsefærdigheder i løbet af indeværende skoleår?

Sæt gerne flere kryds!

Standardiserede læseprøver	☐ 1
Prøver fra undervisningsmaterialer	☐ 1
Prøver udarbejdet på skolen	☐ 1
Andre prøver	☐ 1

11. Bliver samme læseprøver gennemført systematisk på 5. klassetrin...

	Ja	Nej	Ved ikke
... på din skole?	☐ 1	☐ 2	☐ 0
... på alle skoler i din kommune?	☐ 1	☐ 2	☐ 0

12. Hvor mange gange forventer du ved udløb af indeværende skoleår at have evalueret elevernes læsefærdigheder gennem nedenstående læseprøver?

Skriv "0" hvis du ikke anvender den pågældende prøve eller ikke forventer at gøre det i skoleåret 2004/05

Standardiserede læseprøver	___	___
Prøver fra undervisningsmaterialer	___	___
Prøver udarbejdet på skolen	___	___
Andre prøver	___	___

13. Samarbejder du med andre omkring den viden, du får via læseprøver?

Ja 1
Nej 2 → gå til 15

14. Hvilke samarbejdsrelationer benytter du, når du skal udnytte den viden, du får fra læseprøver?

Sæt gerne flere kryds! Ved 'klassekonference' forstås møde om klassens elever mellem fx dansklæreren, specialundervisningslæreren, skolelederen og læsekonsulenten/vejlederen på skolen.

Klassekonferencer	☐ 1
Team	☐ 1
Møde med ledelse	☐ 1
Læsekonsulent i kommunen	☐ 1
Læsevejleder/specialcenter	☐ 1
PPR	☐ 1
På anden måde	☐ 1

15. I hvilken grad har den viden, du har fået fra læseprøver givet anledning til en ændring i forhold til din...

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
... tilrettelæggelse af undervisningen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... gennemførelse af undervisningen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
... evaluering af undervisningen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

16. I hvilken grad er der på skolen faste procedurer i forhold til samarbejde om opfølgning på læseprøver på 5. klassetrin med ...
Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	Ved ikke
... kommunal læsekonsulent?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
... PPR?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
... læsevejleder/specialcenter?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
... ledelsen på skolen?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
... lærerteam?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0

17. I hvilken grad har du dine egne faste procedurer for opfølgning på læseprøver?

Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

18. I hvilken grad anvender du følgende arbejdsmåder i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder?
Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
Logbog	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Portefølje/portfolio	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Individuelle elevplaner/elevmål	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Lærerens skriftlige vurderinger og overvejelser	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Lærer-elevsamtaler	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Skole-hjemsamtaler uden deltagelse af elever	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Skole-hjemsamtaler med deltagelse af elever	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Andre redskaber	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

19. Hvilke arbejdsmåder tillægger du størst betydning i den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder?

Sæt op til tre kryds!

Logbog	☐	1
Portefølje/portfolio	☐	1
Individuelle elevplaner/elevmål	☐	1
Lærerens skriftlige vurderinger og overvejelser	☐	1
Lærer-elevsamtaler	☐	1
Skole-hjem samtaler uden deltagelse af elever	☐	1
Skole-hjem samtaler med deltagelse af elever	☐	1
Prøver/test	☐	1
Andre redskaber	☐	1

20. Hvor vigtige er følgende inspirationskilder for dit valg af evalueringsmåde til den løbende evaluering af elevernes læsefærdigheder?

Sæt et kryds i hver række! Svarkategorien 'ikke relevant' bruges, hvis du oplever, at inspirationskilden ikke er til rådighed for dig.

	Ikke vigtig	Mindre vigtig	Vigtig	Meget vigtig	Ikke relevant
Ny viden indsamlet gennem nationale og internationale undersøgelser	☐	☐	☐	☐	☐
Forskning om læsning	☐	☐	☐	☐	☐
Undervisningsmaterialer	☐	☐	☐	☐	☐
Temahæfter og inspirationsmaterialer	☐	☐	☐	☐	☐
Faghæftet for dansk	☐	☐	☐	☐	☐
Ideer fra kolleger	☐	☐	☐	☐	☐
Ideer fra ressourcepersoner i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐
Krav og retningslinier fra ledelsen på skolen	☐	☐	☐	☐	☐
Krav og retningslinier fra kommunen	☐	☐	☐	☐	☐
Egne erfaringer	☐	☐	☐	☐	☐

De følgende spørgsmål handler om dit arbejde med mål i forhold til elevernes læsefærdigheder. Vi vil igen bede dig tage udgangspunkt i den 5. klasse, som du i øjeblikket underviser i dansk.

21. I hvilken grad er det evalueret om eleverne nåede trinmålene efter 4. klasse?

Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	0

22. Udarbejder du skriftlige mål for den enkelte elev vedrørende læsning?

- Ja 1
Nej 2 → gå til 24

23. Bliver disse mål justeret i løbet af skoleåret som følge af...

Sæt et kryds i hver række!

	Ja	Nej
... elevens resultater fra læseprøver?	☐ 1	☐ 2
... skole-hjemsamtaler	☐ 1	☐ 2
... ønsker fra eleven fremsat under lærer-elevsamtaler	☐ 1	☐ 2
... øvrige metoder til løbende evaluering af elevens læsefærdigheder?	☐ 1	☐ 2
... andet?	☐ 1	☐ 2

De følgende spørgsmål handler om samarbejdsrelationer. Vi vil også her bede dig tage udgangspunkt i den 5. klasse, som du i øjeblikket underviser i dansk.

24. Hvornår overtog du klassen?

5. klasse 1
4. klasse 2
3. klasse 3
2. klasse 4
Har haft klassen fra 1. klasse 5 → gå til 27

25. I hvilken grad har du fået viden om elevernes læsefærdigheder fra følgende kilder, da du overtog klassen?

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
Via den tidligere dansklærer	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Via resultater fra læseprøver	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Via læsevejleder/specialcenter	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Via egen vurdering af elevernes færdigheder	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Via forældre	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Andet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

26. Hvilken betydning for din pædagogiske praksis havde den viden, du fik om elevernes læsefærdigheder, da du overtog klassen?

Ingen betydning	Ringe betydning	Nogen betydning	Stor betydning
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

27. I hvilken grad samarbejder du med følgende om din læseundervisning?

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
Fagudvalg	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Klassens øvrige lærere	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Andre lærerteam	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Læsevejleder / specialcenter	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Skolens ledelse	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Kommunale støttefunktioner (PPR, læsekonsulent eller andet)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Forældre	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Skolens bibliotekar	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Andre	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

28. Hvor vigtigt er samarbejdet med følgende om den enkelte elevs læsefærdigheder?

Sæt et kryds i hver række!

	Ikke vigtigt	Mindre vigtigt	Vigtigt	Meget vigtigt	Intet samarbejde
Fagudvalg	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 9
Klassens øvrige lærere	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 9
Andre lærerteam	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 9
Læsevejleder/specialcenter	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 9
Skolens ledelse	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 9
Kommunale støttefunktioner (PPR, læsekonsulent eller andet)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 9
Forældre	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 9
Skolens bibliotekar	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 9
Andre	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 9

29. I hvilken grad indgår udvikling af faglig læsning i din undervisning?

Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

30. I hvilken grad tager faglærerne i klassen ansvar for udvikling af elevernes læsefærdigheder?

Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

31. I hvilken grad oplever du, at skoleledelsen følger med i dit arbejde med læsning?

Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

→ gå til 33

32. I hvilken grad følger skoleledelsen med i dit arbejde med læsning på følgende måder?

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
Gennem teamsamtaler	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Ved at læse årsplaner	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gennem overværelse af undervisning	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gennem læseprøver	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gennem resultater fra øvrige redskaber til løbende evaluering	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Ved individuelle samtaler	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Anden måde	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

33. Hvor vigtig er det for din pædagogiske praksis, at skoleledelsen følger med i dit arbejde med læsning?

Ikke vigtig	Mindre vigtig	Vigtig	Meget vigtig
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

De følgende spørgsmål handler om din undervisningspraksis. Vi vil også her bede dig tage udgangspunkt i den 5. klasse, som du i øjeblikket underviser i dansk.

34. Hvor vigtig er følgende, når du skal vælge læsemetoder i din undervisning?

Sæt et kryds i hver række! Svarkategorien 'ikke relevant' bruges, hvis du oplever, at grundlaget ikke er til rådighed for dig.

	Ikke vigtig	Mindre vigtig	Vigtig	Meget vigtig	Ikke relevant
Forskning om læseundervisning	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Litteratur og inspirationsmaterialer om læseundervisning	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Ideer fra kolleger	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Ideer fra ressourcepersoner i kommunen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Krav og retningslinier fra skoleledelsen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Krav og retningslinier fra kommunen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Forældres ønsker	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Egne erfaringer og ideer	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Faghæftet for dansk	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0
Elevernes forudsætninger	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 0

35. I hvilken grad prioriterer du læsetræningen på mellemtrinnet i forhold til...

Sæt et kryds i hver række!

	For lavt	Passende	For højt
... trinmålene for dansk?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... den enkelte elevs behov?	☐ 1	☐ 2	☐ 3

De følgende spørgsmål handler om forældresamarbejdet. Igen beder vi dig tage udgangspunkt i den 5. klasse, som du i øjeblikket underviser i dansk.

36. I hvilken grad inddrager du forældrene i arbejdet med elevernes læsefærdigheder?

Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

→ gå til 39

37.I hvilken grad inddrages forældrene på følgende måder?

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
Forældrene bliver skriftligt opfordret til at motivere deres barn til at læse jævnligt	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Forældrene bliver skriftligt informeret om undervisningen i læsning	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Forældrenes rolle bliver drøftet på forældremøder	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Forældrene får informationsmaterialer udarbejdet på kommunalt niveau	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Andet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

⇒ Hvis du svarede 'nej' i spørgsmål 9 - og således ikke evaluerer elevernes færdigheder gennem læseprøver - går du videre til spørgsmål 39.

38.I hvilken grad orienteres forældrene om resultater af læseprøver, hvis resultaterne fra læseprøven er i overensstemmelse med målene?

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
Skole-hjemsamtaler uden forudgående skriftlig information	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Skole-hjemsamtaler med udgangspunkt i skriftlig information	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Andet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

... resultaterne fra læseprøven ikke er i overensstemmelse med målene?

Sæt et kryds i hver række!

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
Skole-hjemsamtaler uden forudgående skriftlig information	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Skole-hjemsamtaler med udgangspunkt i skriftlig information	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Skriftlig orientering sendes til hjemmet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Ekstra samtaler	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

... fortsættes på næste side

	Slet ikke	I ringe grad	I nogen grad	I høj grad
Forældrene informeres af specialundervisningskoordinator eller læsevejleder	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Andet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

Afslutningsvis følger to generelle spørgsmål

39. Hvordan oplever du fokus på elevernes læsefærdigheder på mellemtrinnet i forhold til indskoling angående...

	Størst fokus på indskoling	Der er <u>samme</u> fokus på mellemtrinnet som på indskoling	Størst fokus på mellemtrinnet
... brug af læseprøver?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... løbende evaluering generelt?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... søgning af kurser og efteruddannelse?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... tildeling af kurser og efteruddannelse	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... arbejde med mål?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... samarbejde med kolleger?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... ledelsens aktive deltagelse?	☐ 1	☐ 2	☐ 3
... samarbejde med forældre?	☐ 1	☐ 2	☐ 3

40. Hvis du har kommentarer til indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder - som bør indgå i undersøgelsen - vil vi bede dig om at skrive dem her:

Tak for hjælpen!

Send venligst din besvarelse retur i vedlagte frankerede svarkuvert
senest d. 1. februar 2005.